

Jordbrukspolitik m.m.

Sammanfattning

I betänkandet behandlas sammanlagt 46 motionsyrkanden om jordbruk och landsbygdens utveckling m.m. från den allmänna motionstiden 2009. Motionerna tar upp frågor som rör bl.a. Sveriges landsbygdsprogram, reformering av EU:s jordbrukspolitik, ekologisk odling och de areella näringarna. Vissa motionsyrkanden tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden, och de behandlas därför förenklat.

Samtliga motionsyrkanden avstyrks. I betänkandet finns 10 reservationer och 3 särskilda yttranden.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Utskottets överväganden	6
Förbättrad konkurrenskraft inom jordbruket m.m.	6
Reform av den gemensamma jordbrukspolitiken	8
Jordbrukets miljöpåverkan m.m.	13
Förbättra konkurrenskraften i jord- och skogsbruket	19
Förbättra miljön och landskapen m.m.	22
Diversifiering och förbättrad livskvalitet på landsbygden	29
Forskning om jordbruk och livsmedelsproduktion	31
Jordbrukspolitik m.m. – förenklad beredning	35
Reservationer	36
1. Reform av den gemensamma jordbrukspolitiken, punkt 2 (mp)	36
2. Exportbidrag, punkt 3 (s, v, mp)	37
3. Jordbrukets miljöpåverkan, punkt 4 (s)	38
4. Jordbrukets miljöpåverkan, punkt 4 (mp)	38
5. Animalieproduktion och djurhållning, punkt 5 (s, v, mp)	39
6. Förbättra konkurrenskraften i jord- och skogsbruket, punkt 6 (s, v, mp)	40
7. Förbättra miljön och landskapen m.m., punkt 7 (v, mp)	41
8. Lag om ekologisk produktion m.m., punkt 8 (s, v, mp)	41
9. Forskning om lantbruk och livsmedelsproduktion, punkt 10 (v, mp)	42
10. Forskning om ekologiskt jordbruk, punkt 11 (s, v, mp)	43
Särskilda yttranden	44
1. Jordbrukspolitik m.m. – förenklad beredning, punkt 12 (s)	44
2. Jordbrukspolitik m.m. – förenklad beredning, punkt 12 (v)	44
3. Jordbrukspolitik m.m. – förenklad beredning, punkt 12 (mp)	44
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	45
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2009	45
<i>Bilaga 2</i>	
Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet i förslagspunkt 12	50

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. **Förbättrad konkurrenskraft inom jordbruket m.m.**

Riksdagen avslår motionerna 2009/10:MJ225 och 2009/10:MJ432 yrkande 1.

2. **Reform av den gemensamma jordbrukspolitiken**

Riksdagen avslår motionerna 2009/10:MJ270 yrkandena 1, 3 och 4, 2009/10:MJ371 yrkandena 6 och 8, 2009/10:MJ479 yrkande 12 och 2009/10:N388 yrkande 8.

Reservation 1 (mp)

3. **Exportbidrag**

Riksdagen avslår motion 2009/10:MJ403 yrkande 17.

Reservation 2 (s, v, mp)

4. **Jordbrukets miljöpåverkan**

Riksdagen avslår motionerna 2009/10:MJ282, 2009/10:MJ443 yrkandena 1 och 2 samt 2009/10:MJ479 yrkande 7.

Reservation 3 (s)

Reservation 4 (mp)

5. **Animalieproduktion och djurhållning**

Riksdagen avslår motionerna 2009/10:MJ435 och 2009/10:MJ479 yrkande 2.

Reservation 5 (s, v, mp)

6. **Förbättra konkurrenskraften i jord- och skogsbruket**

Riksdagen avslår motionerna 2009/10:MJ474 yrkande 5 och 2009/10:N388 yrkande 4.

Reservation 6 (s, v, mp)

7. **Förbättra miljön och landskapen m.m.**

Riksdagen avslår motionerna 2009/10:MJ272 yrkandena 1–3, 2009/10:MJ329 yrkande 1, 2009/10:MJ331 och 2009/10:MJ403 yrkande 16.

Reservation 7 (v, mp)

8. **Lag om ekologisk produktion m.m.**

Riksdagen avslår motionerna 2009/10:MJ403 yrkande 13 och 2009/10:MJ479 yrkande 5.

Reservation 8 (s, v, mp)

9. **Diversifiering och förbättrad livskvalitet på landsbygden**

Riksdagen avslår motionerna 2009/10:MJ258 och 2009/10:MJ301.

10. Forskning om lantbruk och livsmedelsproduktion

Riksdagen avslår motionerna 2009/10:MJ290, 2009/10:MJ403 yrkande 15 och 2009/10:MJ447.

Reservation 9 (v, mp)

11. Forskning om ekologiskt jordbruk

Riksdagen avslår motion 2009/10:MJ479 yrkande 11.

Reservation 10 (s, v, mp)

12. Jordbrukspolitik m.m. – förenklad beredning

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden. Därmed avslår riksdagen de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Stockholm den 2 mars 2010

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Anders Ygeman

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Anders Ygeman (s), Claes Västerteg (c), Ola Sundell (m), Bengt-Anders Johansson (m), Sofia Arkelsten (m), Bo Bernhardsson (s), Anita Brodén (fp), Ann-Kristine Johansson (s), Lars Hjalmered (m), Jan-Olof Larsson (s), Rune Wikström (m), Wiwi-Anne Johansson (v), Aleksander Gabelic (s), Roland Bäckman (s), Liza-Maria Norlin (kd), Karin Svensson Smith (mp) och Åke Sandström (c).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlas motionsyrkanden om jordbruk och landsbygdens utveckling m.m. från den allmänna motionstiden 2009. Motionerna tar upp frågor som rör Sveriges landsbygdsprogram, reformering av EU:s jordbrukspolitik, ekologisk odling och de areella näringarna. Samtliga motionsyrkanden avstyrks.

Vissa motionsyrkanden tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden, och de behandlas därför förenklat. Frågeställningarna har behandlats i betänkandena 2006/07: MJU7 Landsbygdsutveckling m.m., 2007/08: MJU7 Landsbygdsutveckling m.m. och 2008/09: MJU18 Jordbrukspolitik m.m.

Utskottets överväganden

Förbättrad konkurrenskraft inom jordbruket m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner (m) om förbättrad konkurrenskraft inom jordbruket.

Motionerna

Svenskt lantbruk och svenska landsbygdsföretag bör enligt motion MJ225 (m) ges rättvisa villkor och likvärdiga ekonomiska förutsättningar som sina konkurrenter. Trots att de flesta vill köpa närproducerad och svensk mat så minskar den svenska matproduktionen och importen ökar. Sverige bör se över regler och byråkrati och minimera dem eftersom de belastar priset på våra varor.

Skåniskt jordbruk har enligt motion MJ432 (m) yrkande 1 goda förutsättningar att bli en viktig framtidsnäring. Konsumenterna efterfrågar lokalt producerade varor, men reglerna för denna typ av produktion måste ses över och anpassas till det mindre företaget så att produktionen kan öka.

Utskottets ställningstagande

I budgetpropositionen för 2010 (prop. 2009/10:1, bet. 2009/10: MJU2, rskr. 2009/10:130) redovisade regeringen en gemensam vision för utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel, nämligen bruka utan att förbruka. Visionen är indelad i tre strategiska inriktningsmål:

- Ett dynamiskt och konkurrenskraftigt näringsliv i hela landet som präglas av öppenhet och mångfald.
- De gröna näringarna är miljö- och resurseffektiva och har en nyckelroll i Sveriges energiproduktion.
- De gröna näringarna utmärks av omtanke, ansvarstagande och hög etik.

Utskottet konstaterade vid riksdagsbehandlingen av budgetpropositionen för 2010 (bet. 2009/10: MJU2) att det svenska jordbruket agerar på en alltmer internationellt konkurrensutsatt marknad. För att jordbruksnäringen ska vara framgångsrik krävs att den är konkurrenskraftig inte bara i förhållande till andra producenter inom EU utan även mot en alltmer effektiv produktion i länder utanför EU. Regeringens ambition (prop. 2009/10:1 utg.omr. 23) är att Sverige ska vara Europas bästa land att driva företag i. Det ska vara enkelt, självklart och lönsamt att starta och driva företag. Företag inom de gröna näringarna utgör dessutom byggstenar för att skapa och

upprätthålla en levande landsbygd och en tillväxt i hela landet. Regeringens politik ska skapa förutsättningar för företag på landsbygden att bli lönsamma och konkurrenskraftiga.

Det är centralt att EU:s gemensamma jordbrukspolitik reformeras. Sveriges allmänna och långsiktiga målsättning för framtida reformer av den gemensamma jordbrukspolitiken är en avreglerad och marknadsorienterad jordbrukssektor styrd av konsumenters efterfrågan och miljöhänsyn samt kraftiga minskningar av utgifterna för jordbrukspolitiken, inklusive slopade utbudsbegränsningar och marknadsprisstöd och en utfasning av direktstöd. Inom ramen för en totalt sett minskad jordbruksbudget och i dagens pelarstruktur inom den gemensamma jordbrukspolitiken bör ett ökat relativt fokus läggas på landsbygdsåtgärder med tydliga gränsöverskridande externa effekter.

Utskottet anförde vidare att jordbruksnäringen är viktig för livsmedelsproduktion, sysselsättning och öppna landskap. För att de gröna näringarna ska kunna utvecklas positivt är det självfallet viktigt att konkurrensförhållandena är likvärdiga i förhållande till motsvarande näringar i övriga EU. Regeringen bör även fortsättningsvis arbeta för ett dynamiskt och konkurrenskraftigt näringsliv. En positiv utveckling av jordbruksproduktionen och efterföljande förädlingsled i Sverige bidrar till jobb och tillväxt i hela landet. Strukturomvandlingen inom jord- och skogsbruket mot färre men större produktionsenheter bidrar till att sänka kostnadsnivån och skapar mer effektiva och specialiserade företag. Det moderna lantbruksföretaget är mer kapitalintensivt och kräver större investeringar än tidigare. Därför är den ekonomiska politiken avgörande för viljan att investera.

Genom insatser inom ramen för landsbygdsprogrammet finns förutsättningar för att strukturomvandling och förbättrad konkurrensförmåga inom de gröna näringarna kan förenas med de miljö kvalitetsmål som ställts upp av riksdagen.

Som regeringen anfört gynnas de gröna näringarna också av regeringens förslag att reformera de sociala trygghetssystemen för företagare. Reformerna innebär en ökad likabehandling av företagare och anställda och tydligare regler. Förslagen kommer även att göra det mindre riskfyllt att anställa. Sammantaget innebär alla reformer som påverkar jordbruksnäringen och andra företag som är verksamma inom de gröna näringarna att företagsklimatet förbättras.

Utskottet redovisade att för att stärka konkurrenskraften i bl.a. de gröna näringarna har riksdagen beslutat sänkningar av skatter och avgifter, bl.a. sloandet av handelsgödselskatten och sänkningen av egenavgifterna (bet. 2009/10:SkU21, rskr. 2009/10:122). Vidare bör regeringens arbete med förändringar leda till en märkbar positiv förändring i vardagen för företagen. En minskad administrativ börda gör att företagen kan fokusera på produktionen och utvecklingen av det egna företaget. Ambitionen är att ytterligare minska den administrativa bördan.

Utskottet förutsätter att regeringen driver frågan om förenklingar av den gemensamma jordbruks- och fiskeripolitiken i EU. Sverige har tillsammans med ett antal andra medlemsstater tagit fram en bruttolista på möjliga förenklingar inom jordbruksområdet som Europeiska kommissionen och ministerrådet kommer att behandla. Även i regeringens arbete med att nå en effektiv fiskeriförvaltning nationellt och på EU-nivå är regelförenkling centralt. Vid jordbruks- och fiskerådets möte i december 2009 uttalades att Sverige önskar stärka utbytet av erfarenheter och bästa praxis mellan medlemsländerna och kommissionen, för att på så vis bidra till en effektivare och mer enhetlig tillämpning av regelverken i hela EU.

Mot bakgrund av vad som anförts ovan och i avvaktan på det fortsatta arbetet med dessa frågor anser utskottet inte att riksdagen bör göra något uttalande med anledning av motionerna MJ225 (m) och MJ432 (m) yrkande 1. Motionsyrkandena avstyrks i den mån yrkandena inte kan anses tillgodosedda med vad som anförts.

Reform av den gemensamma jordbrukspolitiken

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om behovet av en ökad livsmedelsproduktion i närområdet och inom EU (kd), om jordbrukets reformering (kd, mp), om ekosystemtjänster och miljönytta (mp), om exportbidrag (v) och om ekologiskt lantbruk (mp).

Jämför reservationerna 1 (mp) och 2 (s, v, mp).

Motionerna

Enligt motion MJ270 (kd) yrkande 1 bör livsmedel i första hand produceras i närområdet. Om vi ska öka mängden närproducerat och samtidigt bidra till den globala livsmedelsförsörjningen krävs en ökad jordbruksproduktion i EU. Vidare anförts att EU bör vara självförsörjande och bidra på kort och medellång sikt till livsmedelsförsörjningen i världens bristområden (yrkande 3). Slutligen yrkar motionären att jordbrukets reformering i riktning mot ökad marknadsanpassning bör ske i ett tempo som näringens biologiska och ekonomiska situation tål med hänsyn till kraven på miljö och livsmedelskvalitet (yrkande 4).

Regeringen bör enligt motion MJ371 (mp) yrkande 6 ha ekosystemansatsen och ekosystemtjänster som två överordnade principer vid förhandlingar inom EU om bl.a. reformeringen av EU:s jordbrukspolitik och EU:s fiskeripolitik. EU:s jordbrukspolitik bör reformeras utifrån en ekosystemansats (yrkande 8). Stödet till jordbruket bör i så stor omfattning som möjligt omformas till ersättning för produktion av ekosystemtjänster.

Sverige bör enligt motion MJ403 (v) yrkande 17 sluta rösta för exportbidrag inom EU samt avveckla dessa bidrag före 2012.

EU:s jordbrukspolitik och jordbruksstöd bör enligt motion MJ479 (mp) yrkande 12 i högre grad användas för att stödja det ekologiska lantbruket. Det är viktigt att ta vara på alla möjligheter att påverka den framtida jordbrukspolitiken i den översyn som pågår under de närmaste åren.

I motion N388 (mp) yrkande 8 framhålls att dagens konventionella jordbruk inte är ett klimathållbart alternativ. I stället för de volyminriktade subventioner som EU ger ut i dag bör jordbrukaren ersättas för den miljönytta och energiomställning man skapar.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har tidigare redovisat (bet. 2009/10:MJU2) att det i slutet av 2008 nåddes en överenskommelse om den senaste översynen av EU:s gemensamma jordbrukspolitik, den s.k. hälsokontrollen. Resultatet är att den gemensamma jordbrukspolitiken i högre grad kommer att marknadsanpassas och ge jordbrukarna möjlighet att tillhandahålla de produkter som konsumenterna vill ha. Genom s.k. modulering tillförs ytterligare resurser till landsbygdsprogrammen för att medlemsländerna ska kunna möta nya utmaningar kring klimat, energi, biologisk mångfald, vattenhushållning samt omstrukturering av mjölksektorn. Utskottet anförde att det är centralt att EU:s gemensamma jordbrukspolitik reformeras. Sveriges allmänna och långsiktiga målsättning för framtida reformer av den gemensamma jordbrukspolitiken är en avreglerad och marknadsorienterad jordbrukssektor styrd av konsumenters efterfrågan och miljöhänsyn samt kraftiga minskningar av utgifterna för jordbrukspolitiken, inklusive slopade utbudsbegränsningar och marknadsprisstöd och en utfasning av direktstöd. Inom ramen för en totalt sett minskad jordbruksbudget och i dagens pelarstruktur inom den gemensamma jordbrukspolitiken bör ett ökat relativt fokus läggas på landsbygdsåtgärder med tydliga gränsöverskridande externa effekter.

Diskussionen om utformningen av den gemensamma jordbrukspolitiken efter 2013 inleddes på det informella jordbruksministermötet i Annecy hösten 2008. De flesta medlemsstaterna uttalade då ett starkt stöd för att den gemensamma jordbrukspolitiken skulle förbli ett gemensamt politikområde. Många medlemsstater gav stöd till ökade satsningar på den andra pelaren (landsbygdsutveckling) även om en stor majoritet av medlemsstaterna ansåg att detta inte kunde ske på bekostnad av första pelaren (direktstöd och marknadsstöd). Frågan har därefter diskuterats på det informella ministermötet under det tjeckiska ordförandeskapet, men någon enighet har inte uppnåtts om slutsatser på det efterföljande råds-mötet i juni 2009. På råds-mötet i december hölls en debatt med fokus på landsbygdsutveckling, och på råds-mötet den 22 februari diskuterades marknadsstyrningsåtgärder efter 2013. Europeiska kommissionen avser att presentera ett meddelande om den gemensamma jordbrukspolitiken långsiktiga utformning under sensom-

maren/hösten 2010 och förväntas genomföra ett samråd om detta. Konkreta lagförslag väntas senast den 30 juni 2011 när kommissionen presenterar ett förslag till samlad budgetram för perioden efter 2013.

Det framgår av de kommenterade dagordningarna att regeringen anser att jordbrukssektorn bör avregleras, marknadsanpassas, vara efterfrågestyrd och att utgifterna för politiken ska minska kraftigt. Enligt regeringens ståndpunkt bör marknadsstöd inklusive exportbidrag avskaffas snarast och senast 2013. Kvarvarande produktionskopplade stöd ska frikopplas senast 2013, och alla direktstöd bör fasas ut. Ett viktigt mål för EU och medlemsstaterna kommer att vara att gränsöverskridande kollektiva nyttigheter tillhandahålls genom riktade åtgärder, oberoende av den gemensamma jordbrukspolitikens nuvarande pelarstruktur. Detta motiverar gemensam finansiering. Inom ramen för en minskning av de totala utgifterna inom jordbrukspolitiken i EU och dagens pelarstruktur bör man öka den relativa fokuseringen på sådana åtgärder för landsbygdsutveckling som har äkta gränsöverskridande externa effekter. Behoven och preferenserna för de flesta kollektiva nyttigheterna skiljer sig emellertid åt i Europa. För att kunna möta dessa skiftande behov och preferenser och bli mer effektiv och ändamålsenlig måste politiken därför differentieras. De nationella regeringarna skulle således vara mest lämpade att utforma och finansiera stödssystemen för kollektiva nyttigheter, utom i de fall där klart gränsöverskridande kollektiva nyttigheter kan identifieras. Risker för snedvridning av konkurrensen bör lösas genom gemensam lagstiftning och samordning av åtgärder. När det gäller landsbygdsutveckling krävs en helhetssyn på all verksamhet inom landsbygdsekonomin för att det ska ske en ekonomisk utveckling på landsbygden. Samspelet mellan politiken för landsbygdsutveckling och sammanhållningspolitiken bör därför analyseras ytterligare för att kartlägga synergieffekter och förbättra effektiviteten. De alternativ som finns i form av privata marknadslösningar och inkomststabilisering på nationell nivå bör understrykas. Utskottet instämmer i vad regeringen har anfört.

Som anförs i budgetpropositionen för 2010 (prop. 2009/10:1 utg.omr. 23) driver regeringen inom ramen för arbetet i FAO (FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation), WTO, OECD och i andra internationella sammanhang sina mål om öppnare och marknadsanpassad handel på jordbruks-, fiske- och livsmedelsområdet, klimathänsyn, en hållbar produktion i jordbruks-, fiske- och skogsnäringen samt säkra livsmedel. Världsbanken har pekat på ett särskilt positivt samband mellan satsningar på jordbruk och ekonomisk tillväxt i utvecklingsländer.

I svar på interpellation 2007/08:80 om ekologisk produktion av livsmedel redovisade jordbruksministern att den kraftigaste stimulansåtgärden för ekologisk produktion som vi har i dag är den miljöersättning för ekologiska produktionsformer som finns inom ramen för landsbygdsprogrammet. Här betalar vi varje år ut ca 0,5 miljarder kronor till jordbrukare som bedriver ekologisk produktion. För offentlig konsumtion av ekologiska livs-

medel är det främst offentliga aktörer som har ett ansvar att ställa krav i samband med upphandlingar. Det är viktigt att beslutsfattare på lokal och regional nivå ger sina tjänstemän mandat och medel att köpa in ekologiska livsmedel. Regeringen ser dock inte att det bara är genom statliga ekonomiska åtgärder som man kan och ska verka för en ökad produktion och konsumtion av ekologiska produkter. Utvecklingen måste komma från de aktörer som verkar på marknaden, och konsumenternas efterfrågan är helt avgörande för utvecklingen. Arbetet med regelförenklingar, dialog med näringen, konsumenternas påverkan och initiativ från näringen själv är viktiga medel för att nå de uppsatta målen. Utskottet har tidigare redovisat (bet. 2008/09:MJU2) att efterfrågan på ekologiska livsmedel de senaste åren har ökat kraftigt såväl nationellt som internationellt. Riktade åtgärder inom bl.a. landsbygdsprogrammet ger goda förutsättningar för en ökad produktion av ekologiska livsmedel som kan tillgodose konsumenternas efterfrågan i handeln.

Beträffande de frågor om ekosystemansats och ekosystemtjänster som tas upp i motion MJ371 (mp) yrkandena 6 och 8 vill utskottet peka på att enligt regeringen bör – som nyss nämnts – gränsöverskridande kollektiva nyttigheter tillhandahållas genom riktade åtgärder. Vidare redovisade jordbruksministern i svar på interpellation 2008/09:316 om exportbidrag för animaliska produkter att regeringen har högt ställda ambitioner och miljömål för jordbruket. Inom landsbygdspolitiken har Sverige sedan länge haft fokus på miljöåtgärder, vilka utgör 70 % av landsbygdsprogrammet. Exempel på åtgärder är sådana som syftar till att förbättra vattenmiljön, t.ex. genom skyddszoner, anläggning av våtmarker, odling av fånggrödor och förstärkning av jordbrukarnas kunskaper om jordbrukets miljö- och klimatpåverkan. Sverige är ett av de länder i EU som har störst miljöfokus i sitt landsbygdsprogram.

Miljörådet beslutade vid sitt möte i december 2009 rådslutsatser för Internationell biologisk mångfald efter 2010. Av den kommenterade dagordningen framgår att Europeiska rådet i mars 2009 beslutade att en ny vision eller mål för EU:s egen biologiska mångfald ska antas under våren 2010. Beslutet ska bygga på och bidra till den globala diskussionen. Den strategiska planen för konventionen om biologisk mångfald och det s.k. 2010-målet (att signifikant minska förlusten av biologisk mångfald globalt senast 2010) antogs 2002. Utvärderingen av 2010-målet är nästan färdig, och det står klart att målet att signifikant minska förlusten av biologisk mångfald inte kommer att nås, mer än inom begränsade områden. Rådsslutsatserna i december syftar till att ge EU en väl underbyggd och politiskt förankrad position inför förhandlingarna om en ny global vision och mål för biologisk mångfald och ekosystemtjänster efter 2010 och en god grund för att en kraftfull strategisk plan för konventionen om biologisk mångfald beslutas på högsta politiska nivå under 2010. Ett viktigt mål är att EU ska enas om att värdet av ekosystemtjänster bör integreras fullt ut i samhällsplaneringen och att detta ska bli en väsentlig komponent i den globala

strategin som antas vid det 10:e partsmötet inom konventionen om biologisk mångfald i oktober 2010. Det är också viktigt att peka på betydelsen av biologisk mångfald för att undgå katastrofala miljöförändringar som t.ex. klimatförändringar och ekosystemkollaps med följder för försörjning och ekonomiskt välbefinnande.

Europeiska kommissionen presenterade den 19 januari 2010 meddelande KOM(2010) 4 Förslag till en EU-strategi och EU-mål för biologisk mångfald efter 2010. Meddelandet har som syfte att vara underlag för en debatt och redogör för olika alternativ för att utarbeta en EU-strategi och ett EU-mål för biologisk mångfald efter 2010. Europeiska kommissionen kommer att vid slutet av året lägga fram en EU-strategi för biologisk mångfald. Meddelandet kommer att tas upp på miljørådets möte i mars 2010.

Enligt uppgift från Jordbruksdepartementet har frågor om ekosystem lyfts fram i diskussionerna om den svenska ståndpunkten rörande den framtida jordbrukspolitiken. Att bevara den biologiska mångfalden, inklusive ekosystemen, är en av de utpekade utmaningarna. En annan är klimatförändringarna, och där lyfts ofta ekosystemens förmåga att klara av klimatförändringarna, s.k. resiliens, fram som en viktig ekosystemtjänst.

Utskottet har tidigare konstaterat (bet. 2008/09:MJU2) att regeringen i proposition 2008/09:50 Ett lyft för forskning och innovation presenterar en finansiell satsning på tre strategiska forskningsområden. En av dessa är klimatrelaterad forskning, där man kommer att inrikta forskningen på energi, hållbart nyttjande av naturresurser samt effekter på naturresurser, ekosystemtjänster och biologisk mångfald.

Utskottet anser att motionerna MJ270 (kd) yrkandena 1, 3 och 4, MJ371 (mp) yrkandena 6 och 8, MJ479 (mp) yrkande 12 och N388 (mp) yrkande 8, i den mån yrkandena inte kan anses tillgodosedda med vad som anförts, bör lämnas utan vidare åtgärd i avvaktan på resultatet av det arbete som pågår.

I svar på interpellation 2008/09:316 om exportbidrag för animaliska produkter den 17 februari 2009 anförde jordbruksministern att den svenska regeringen är helt emot exportbidrag och att frågan om exportbidragens avskaffande drivs i alla forum där det är möjligt. I den s.k. Doharundan inom ramen för WTO har vi varit ett av de EU-länder som starkast har drivit denna fråga. I samband med den senaste reformen av den gemensamma jordbrukspolitiken i EU, den s.k. hälsokontrollen, drev Sverige linjen om en ökad marknadsliberalisering och att samtliga exportbidrag för jordbruksprodukter ska avskaffas. I dagsläget finns dock inte majoritet för detta i ministerrådet. Regeringen är också helt emot att i-länder ska ha möjligheten att under vissa förutsättningar tillämpa tilläggstullar. Regeringen arbetar för att åstadkomma en rättvis världshandel med jordbruksprodukter. Detta innebär bl.a. att det är angeläget att kraftigt sänka tullar och handelsstörande subventioner på jordbruksområdet samt att alla former av exportstöd elimineras. På så sätt ges utvecklingsländernas jordbrukssektor

en chans att utvecklas på ett positivt sätt. Utskottet instämmer i vad som anförts och anser att syftet med motion MJ403 (v) yrkande 17 i allt väsentligt är tillgodosett.

Jordbrukets miljöpåverkan m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om ett hållbart lantbruk och omställningen av vårt energisystem (s), behovet av en nationell strategi för svensk animalieproduktion (m, mp), om krav på riktvärden för odlingsjord och att kunskapsläget bör utredas (c) och om att minska jordbrukets miljöpåverkan (mp).

Jämför reservationerna 3 (s), 4 (mp) och 5 (s, v, mp).

Motionerna

Jordbruket bör enligt motion MJ282 (s) prioritera forskning, utvecklingsarbete och planering av ett framtida hållbart lantbruk mot bakgrund av omställningen av vårt energisystem.

Enligt motion MJ435 (m) behövs en nationell strategi för ökad svensk animalieproduktion. Animalieproduktionen krymper på grund av att lönsamheten är hårt pressad. Sverige som nation behöver få till stånd en kraftsamling för att öka den inhemska animalieproduktionen. Även enligt motion MJ479 (mp) yrkande 2 bör regeringen ta fram en strategi för en mer balanserad struktur för Sveriges djurhållning. I vissa regioner finns en för hög koncentration av djurproduktion, i andra är djurhållningen för liten.

Riktvärden bör enligt motion MJ443 (c) yrkande 1 införas för viktiga ämnen i odlingsjord som ger föda åt djur och människor. Jordar kan vara av många olika slag, och det är angeläget att utfärda riktvärden för olika huvudtyper av odlingsjord med riktvärden för nyttiga och skadliga ämnen i jorden. Vidare föreslås att kunskapsläget bör utredas, och om så behövs bör regeringen uppdraga åt Formas och/eller Vinnova att etablera ny FoU inom området (yrkande 2). Enkla och användbara mätinstrument bör utvecklas som kan ge snabb och tillförlitlig information om jordens status.

Regeringen bör enligt motion MJ479 (mp) yrkande 7 ge Jordbruksverket i uppdrag att se över sina föreskrifter i syfte att minska jordbrukets miljöpåverkan, och då särskilt beakta det ekologiska lantbrukets villkor. Föreskriften om stallgödsel sätter ett tak för stallgödselansvändningen per hektar på en gård, men föreskriften utgår ifrån den genomsnittliga gödselansvändningen under en femårsperiod, vilket skapar flera kryphål som motverkar syftet med regelverket. Det går att uppfylla regelverkets bokstav genom att sprida stallgödsel enbart på gården närmast stallen.

Utskottets ställningstagande

Hållbart lantbruk

I december 2008 kom EU:s ministerråd och Europaparlamentet överens om ett direktiv om främjande av förnybar energi (prop. 2009/10:1 utg.omr. 23). Direktivet innehåller bl.a. målsättningar för förnybar energi samt kriterier för bedömning av biodrivmedel och andra flytande biobränselns hållbarhet. Kriterierna är utformade för att skydda miljön, men även sociala aspekter har lyfts in i kriterierna.

Utskottet pekade vid riksdagsbehandlingen av propositionen En sammanhållen klimat- och energipolitik – Klimat (prop. 2008/09:162, bet. 2008/09: MJU28) på sektorernas betydelse i den kommande omställningen till ett fossilfritt samhälle. Bland annat kommer en utökad produktion av bioenergi som råvara till el- och värmesektorn att spela en avgörande roll för att nå målet att användningen av fossila bränslen för uppvärmning ska avvecklas till 2020 och för ambitionshöjningen för förnybar elproduktion. De gröna näringarna har potential att bidra till reducerade utsläpp av växthusgaser i andra sektorer om produktionen för energiändamål ökar eller om man utnyttjar biprodukter i högre utsträckning.

Som anges i budgetpropositionen för 2010 (prop. 2009/10:1 utg.omr. 23) är etablering av biogasanläggningar på gårdsnivå ett konkret sätt att öka energiproduktionen och samtidigt öka energiförsörjningen. Regeringen har därför beslutat att inom ramen för landsbygdsprogrammet 2007–2013 främja en ökad produktion av förnybar energi, bl.a. genom att rikta 200 miljoner kronor under perioden 2009–2013 till investeringar i biogasanläggningar inom jordbruket. Jordbruksverket beslutade i juni 2009 en strategi för stöd till investeringar i biogasanläggningar (dnr 46-6032/09). Målet är att åstadkomma minskade utsläpp av växthusgaser från stallgödselhantering i kombination med produktion av förnybar energi på landsbygden. Enligt strategin ska anläggningar som kan röta mycket stallgödsel prioriteras, eftersom gödsel har stor miljöpåverkan genom att den läcker ut mycket metan. Men även de som vill driva en anläggning som rötar annat än stallgödsel, t.ex. hushållsavfall eller skörderester, kan söka stödet. Stödet utgår till högst 30 %, respektive 50 % i norra Sverige, av stödberättigande kostnader.

Som miljö- och jordbruksutskottet redovisade i september 2009 (bet. 2009/10: MJU5) har biogas bäst miljöprestanda, ger störst energiutbyte och kan, om eventuella läckage av metan hålls på en låg nivå, mest effektivt bidra till att sänka utsläppen av koldioxid av de biodrivmedel som används i dag. Samtidigt kräver biogas mer omfattande investeringar i drivmedelsframställning, distribution och fordon jämfört med övriga alternativ. Bidrag för framställning, uppgradering, tankställen och fordon är ofta förutsättningar för att tekniken ska komma på plats. Av stödet till klimatinvesteringsprogram (Klimp) har hittills cirka en tredjedel (500 miljoner kronor) av bidragsmedlen bidragit till utbyggnaden av anläggningar för röt-

ning och uppgradering av och andra satsningar på biogas. Dessutom har 70 miljoner kronor från det ovan nämnda bidraget till tankställen för förnybara drivmedel gått till tankställen för biogas.

Genom beslut den 12 februari 2009 gav regeringen Formas i uppdrag att utlysa nära 10 miljoner kronor för prioriterade områden för utveckling av ett hållbart uttag av biomassa i jordbruket (bet. 2008/09:MJU28). Prioriterade områden är bl.a. användningen av restprodukter från jordbruket, exempelvis gödselbaserad biogas, och minskad användning av fossil energi vid uttag av biomassa.

Regeringen uppdrog genom beslut den 2 juli 2009 åt Statens energimyndighet att i samråd med Statens jordbruksverk och Naturvårdsverket utveckla en sektorsövergripande långsiktig strategi och föreslå åtgärder som på kort och lång sikt bidrar till ökad användning av biogas. Förslagen till åtgärder ska tillsammans kunna utgöra en gemensam plattform för den framtida utvecklingen vad avser produktion, distribution och användning av biogas i Sverige. Olika sektorers insatser ska samverka och inriktas mot gemensamt formulerade prioriteringar rörande användning, system etc. som sammantaget bidrar mest samhällsekonomiskt till de redan fastlagda politiska målen. Uppdraget ska slutredovisas för Regeringskansliet senast den 12 maj 2010. En lägesrapport ska lämnas senast den 10 mars 2010.

Vidare noterar utskottet att Jordbruksverket enligt regleringsbrevet för 2010 får använda högst 10 000 000 kr för informations-, forsknings- och utvecklingsarbete som syftar till att minska utsläppen från jordbruk som orsakar klimatförändring, till att minska behovet av fossil energi samt för att hantera de förändrade förutsättningarna som är en följd av klimatförändringen. Medel för informationsarbete ska avse allmänna och inte företags-specifika informationsinsatser.

Utskottet konstaterar att frågorna om ett hållbart lantbruk och omställningen av vårt energisystem är uppmärksammade och att både regeringen och ansvariga myndigheter arbetar med att främja ett hållbart lantbruk. Utskottet anser att resultatet av det pågående arbetet bör avvaktas och föreslår att motion MJ282 (s) lämnas utan åtgärd i den mån motionen inte tillgodosetts av det som anförts.

Riktvärde för odlingsjord

De allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. 2–3 §§ miljöbalken innebär att alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd ska skaffa sig den kunskap som behövs med hänsyn till verksamheten eller åtgärdens art och omfattning för att skydda människors hälsa och miljön mot skada eller olägenhet och vidta de skyddsåtgärder, iakttä de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa och miljön.

Sveriges geologiska undersökning (SGU) ska enligt 2 § förordning (2008:1233) med instruktion för Sveriges geologiska undersökning tillhandahålla geologisk information för samhällets behov på kort och lång sikt. Utskottet har inhämtat att det på SGU finns kunskap om jordarnas innehåll av olika ämnen, framför allt metaller och andra grundämnen, medan Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) studerat upptag i växter och även utrett delar av odlingsjordarnas kemi. Det finns i dag viss kunskap om hur vissa grödor reagerar på vissa ämnen, t ex metaller, och det finns en ganska god bild av hur statusen för många, men inte alla, såväl nyttiga som skadliga metaller ser ut. För att kunna avgöra om ett ämne finns i så stor mängd att det kan vara skadligt krävs enligt SGU betydligt mer kunskap än halten av ämnet i marken. De olika ämnernas tillgänglighet för växterna är beroende av en rad faktorer, främst markens pH. Detta gör att det kan finnas höga halter av ett visst ämne i marken men relativt lite är tillgängligt för växterna, och tvärtom. Vidare tas ämnena upp i olika grad av olika växter. Ett ämne som tas upp av en gröda kanske inte i samma utsträckning tas upp i en annan. Detta gör att det inte går att använda halten av ett visst ämne i marken som grund för ett riktvärde.

Enligt de inhämtade uppgifterna visar den geokemiska information som SGU har samlat in att det finns ganska stora skillnader i haltnivåer, både för potentiellt skadliga ämnen, t.ex. arsenik, bly, kadmium, krom, koppar, nickel, och för näringsämnen, t.ex. fosfor och magnesium. SGU:s information riktar sig i huvudsak in mot naturliga bakgrunds nivåer. Myndigheten deltar för närvarande i ett stort europeiskt projekt för att studera såväl naturlig bakgrund som mänsklig påverkan i odlingsjordar i större delen av Europa (Gemas, som är ett av flera geokemiska projekt inom EuroGeoSurveys. I dag pågår således redan en hel del forskning och informationsinsamling, både på universitet, t.ex. SLU, och på SGU men även utomlands. Att utveckla enkla instrument som kan ge heltäckande svar på om en jord skulle kunna betraktas som godkänd eller bra är mycket svårt. Spännvidden av ämnen, dvs. metaller och andra grundämnen, organiska gifter m.m. är för stor för att det ska vara realistiskt.

Miljöbalkens allmänna hänsynsregler innebär enligt utskottets uppfattning att brukaren har ett ansvar för att skaffa sig sådan kunskap om bl.a. odlingsjorden som behövs med hänsyn till verksamheten. Från Jordbruksdepartementet har inhämtats att brukaren kan få information om odlingsjordens sammansättning genom kontinuerlig markkartering, om tillförseln genom att brukaren utnyttjar gödslingsrekommendationer och annan information om olika produkters innehåll av såväl farliga som skadliga ämnen. På vissa områden, t.ex. för tillförsel av slam, finns särskilda föreskrifter. Odlingsjordens innehåll av olika ämnen beror på en rad faktorer, såsom berggrundens sammansättning, den mikrobiella aktiviteten och dess sammansättning, tillförseln av ämnen, bortförseln med vatten, luft och skörd. Att fastlägga riktvärden för odlingsmarken skulle medföra att en lång rad

faktorer bör beaktas med hänsyn taget vilka olika varor och tjänster som man önskar erhålla från odlingsmarken. Vidare skulle det krävas att riktvärdena kontinuerligt ändras då förhållandena inte är konstanta.

Tabellerade haltnivåer har tagits fram av Naturvårdsverket i rapport 4916 Bedömningsgrunder för miljö kvalitet i odlingslandskapet. Tabellerna är avsedda som hjälpmedel vid utvärdering av analysresultat och för att göra en bedömning av jordar och åkermark.

Utskottet avstyrker med denna redovisning motion MJ443 (c) yrkandena 1 och 2.

Jordbrukets miljöpåverkan

Som anförs i budgetpropositionen för 2010 (prop. 2009/10:1 utg.omr. 23) innebär regeringens förslag om ändringar i landsbygdsprogrammet fr.o.m. 2010 att de insatser förstärks som syftar till att möta nya globala utmaningar i form av klimatförändringar, ökad produktion av förnybar energi, en förbättrad vattenförvaltning och en bevarad biologisk mångfald.

Regeringen har i Jordbruksverkets regleringsbrev för 2010 uppdragit åt Jordbruksverket att i samråd med Naturvårdsverket och Riksantikvarieämbetet t.o.m. 2014 följa upp och utvärdera miljöeffekterna av den gemensamma jordbrukspolitik. Uppdraget ska genomföras i linje med det förslag som presenterats av myndigheterna i Jordbruksverkets rapport 2009:19. Resultatet av arbetet ska löpande redovisas till regeringen. Där så bedöms angeläget ska resultaten publiceras på engelska. Jordbruksverket har samordningsansvar för uppdraget och rapporteringen.

När det gäller frågan om föreskrifter för att minska jordbrukets miljöpåverkan, vill utskottet peka på att miljöbalkens allmänna hänsynsregler i 2 kap. miljöbalken omfattar alla verksamheter som bedriver en verksamhet som kan medföra olägenheter för miljön. Dessa regler kompletteras och specificeras i vissa fall med föreskrifter, vilket bl.a. gäller frågor om hantering av stallgödsel.

Vid riksdagsbehandlingen av propositionen En sammanhållen havspolitik (prop. 2008/09:170, bet. 2008/09:MJU29) tillstyrkte utskottet förslaget att införa ytterligare begränsningar för spridningen av stallgödsel för att på ett bättre sätt uppfylla de krav som ställs genom EG:s nitratdirektiv och infria de krav som har införts i bilaga 3 till Helsingforskonventionen som en viktig del i övergödningssvinn i Helcoms aktionsplan för Östersjön. Utskottet välkomnade därför att kompletterande regler introduceras i den svenska lagstiftningen och att regelverket förtydligas på några punkter. En av ändringarna innebär att den årliga stallgödelsens spridningen begränsas till 170 kg kväve per hektar. Regeln kompletterar den svenska bestämmelsen som begränsar mängden gödsel som får spridas, men som utgår från gödselns innehåll av fosfor. Dessutom utökas spridningsrestriktionerna för stallgödsel under hösten och vintern. Krav på skyddsavstånd vid spridning

nära vattendrag och på starkt sluttande mark invid vattendrag kommer också att införas. Förtydligandena gäller särskilt beskrivningarna av beräkningar för balanserad gödselgiva och lagringskapacitet.

Dessa ändringar har nu trätt i kraft (SJVFS 2009:82). Ändringarna innebär att stallgödsel inte får tillföras i större mängd än vad som motsvarar 170 kg totalkväve per år. Dessutom har en begränsning införts där max 60 kg lättillgängligt kväve får tillföras inför höstsådd, och ett totalförbud att sprida mineralgödsel har förlängts och gäller från den 1 november–28 februari. Förutom direkta skärpningar av regelverket har förtydligande gjorts när det gäller dokumentationskrav som ställs på brukarna och beskrivningarna av en balanserad gödselgiva. Bestämmelsen kan tillämpas så att det finns visst utrymme att anpassa spridningen av fosfor så att man på de fält som har låg fosforstatus kan tillföra något mer än genomsnittet över en femårsperiod och på de delar där statusen är högre (t.ex. områden som legat nära historiska gårdscentrum och där gödseln spreds nära ladugården) kan man tillföra mindre.

Utskottet avstyrker med det anförda motion MJ479 (mp) yrkande 7.

Animalieproduktion och djurhållning

Miljöminister Andreas Carlgren anförde i oktober 2009 i svar på interpellation 2009/10:6 i fråga om jordbrukets bidrag till övergödningen av Östersjön och Kattegatt att en grundläggande princip i vår miljöpolitik är att förorenaren ska betala för sin miljöpåverkan. Det är viktigt att alla som påverkar bidrar till att åtgärda problemen och att detta bör ske på ett kostnadseffektivt sätt. Regeringen har därför gett Naturvårdsverket i uppdrag att utveckla ett avgifts- och handelssystem för utsläpp av fosfor- och kväveföreningar. Systemet kommer att testas i ett pilotområde. Jordbruket står för den största andelen av de samlade svenska utsläppen till havet, och det finns därför behov av fler åtgärder för att minska utsläppen. Det är nödvändigt för att uppnå det svenska åtagandet. Regeringen kommer därför att införa ytterligare begränsningar för spridning av stallgödsel samt krav på skyddsavstånd vid spridning nära vattendrag och på starkt sluttande mark invid vattendrag. Inom landsbygdsprogrammet har åtgärder för att förbättra vattenkvaliteten hög prioritet, och landsbygdsprogrammet används för att bidra till att klara det svenska åtagandet.

I budgetpropositionen för 2010 anges också omprioriteringar inom landsbygdsprogrammet för att stärka satsningarna på att minska jordbrukets utsläpp av fosfor och kväve till vatten med omkring 165 miljoner kronor per år för perioden 2010–2013. Dessutom sker en omfördelning av det som kallas hälsokontrollen av den gemensamma jordbrukspolitiken. Av dessa medel föreslås omkring 120 miljoner kronor per år till en rad nya åtgärder för att minska jordbrukets utsläpp av fosfor och kväve till vatten. Vid interpellationsdebatten redovisade miljöministern att han är mycket skeptisk till tanken att flytta djurhållning till inlandet. Det är en typ av

toppdirigering av enskilda företag som vi brukar undvika i Sverige. Ett samarbete med jordbrukarna för att fortsätta det arbete som har inletts för att kraftigt minska utsläppen är att föredra.

Utskottet instämmer i vad som anförs och avstyrker därmed motionerna MJ435 (m) och MJ479 (mp) yrkande 2.

Förbättra konkurrenskraften i jord- och skogsbruket

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om en ökad satsning på landsbygdens hållbara utveckling (s) och om att landsbygdsprogrammet är relativt okänt för många icke jordbrukande (mp).

Jämför reservation 6 (s, v, mp).

Bakgrund

Det gällande svenska landsbygdsprogrammet gäller för perioden 2007–2013, och det godkändes av EU-kommissionen den 28 juni 2007. Programmet grundar sig på rådets förordning (EG) nr 1698/2005 om stöd för landsbygdsutveckling från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling. Programmet finansieras både av Sverige och EU och omfattar sammanlagt ca 35 miljarder kronor under sjuårsperioden, vilket är en ökning jämfört med perioden 2000–2006.

Programmet har som övergripande mål en ekonomiskt, ekologiskt och socialt hållbar utveckling av landsbygden med en hållbar produktion av livsmedel, sysselsättning på landsbygden, hänsyn till regionala förutsättningar och hållbar tillväxt. Landskapets natur- och kulturvärden ska värnas och den negativa miljöpåverkan minimeras. Landsbygdspolitiken har i Sverige en nära koppling till miljöpolitiken och de nationella miljökvalitetsmålen. Sambandet är också starkt till den regionala utvecklingspolitiken och skogspolitiken. Ett tydligt fokus bör ligga på åtgärder som främjar företagande, tillväxt och sysselsättning på landsbygden och som stärker lantbrukets och landsbygdsföretagens konkurrensförmåga. En fortsatt hög miljöambition bör ha fokus på effektiva insatser för att bidra till en effektiv, högkvalitativ och konkurrenskraftig produktion där naturresurserna nyttjas långsiktigt hållbart. Programmet ska främja en god utveckling av landsbygden som helhet, vilket förutsätter ett diversifierat näringsliv med ett ökat fokus på landsbygdens resurser i form av attraktiva natur- och landskapsmiljöer för boende och för rekreation och ett ökat fokus på lokal service och infrastruktur.

Programmet är uppdelat på fyra områden, s.k. axlar, vars mål och inriktning är gemensamma för EU-länderna.

Motionerna

I fråga om en ökad satsning på landsbygdens hållbara utveckling anförs i motion MJ474 (s) yrkande 5 att lantbruket inte enbart handlar om ett traditionellt brukande av jord och skog, utan även om ett ökat diversifierat småföretagande. Landsbygdspolitiken bör kännetecknas av en strävan efter mångfald.

Det nuvarande landsbygdsprogrammet adresserar enligt motion N388 (mp) yrkande 4 företagandet på landet på ett brett och nytt sätt men är relativt okänt för många icke jordbrukande. Företagsstöden inom landsbygdsprogrammet har hittills inte främjat företagare med utländsk bakgrund, och inga andra speciellt riktade insatser har heller tagit fasta på denna målgrupp.

Utskottets ställningstagande

Övergripande mål för axel 1 i landsbygdsprogrammet är att stimulera konkurrenskraft hos företag inom jord- och skogsbruk, rennärning samt inom livsmedelsproduktion och förädling på grundval av ett hållbart naturresursutnyttjande. Företagens utvecklings- och konkurrenskraft bör stödjas genom utveckling av kompetens och lärande, ny modern teknik och resurseffektiva metoder, IT och utveckling av nya produkter. Landsbygdens ekonomiska bas behöver stärkas genom ett utvecklat och diversifierat företagande inom de areella näringarna och genom utveckling av nya företag och sysselsättningsmöjligheter på landsbygden.

Som framgår av budgetpropositionen för 2010 (prop. 2009/10:1 utg.omr. 23) har regeringen under 2009 föreslagit ändringar av det svenska landsbygdsprogrammet. Omprioriteringar har gjorts bl.a. för att förbättra måluppfyllelsen för flera av miljöåtgärderna och de av riksdagen beslutade miljö kvalitetsmålen, stärka konkurrenskraften, samverkan och tillväxt inom livsmedelssektorn, turismnäringen samt inom mjölksektorn. Revideringen av programmet sker bl.a. med anledning av jordbruksministerrådets beslut om att omfördela ytterligare medel från direktstöden till landsbygdsprogrammen genom s.k. modulering. Medlen ska öronmärkas för insatser som syftar till att möta nya utmaningar i form av klimatförändringar, att öka produktionen av förnybar energi, förbättra vattenförvaltningen, bevara biologisk mångfald samt att möjliggöra en omstrukturering av mjölksektorn. En ytterligare anledning till revidering av programmet är den politiska överenskommelsen mellan stats- och regeringscheferna vid Europeiska unionens råd i mars 2009, om en ekonomisk återhämtningsplan med anledning av den finansiella krisen. I planen ingår ytterligare en budgetmässig förstärkning av landsbygdsprogrammen. Genom regeringsbeslut den 11 februari 2010 har de föreslagna ändringarna förts in i förordning (2007:481) om stöd för landsbygdsutvecklingsåtgärder.

Jordbruksministern anförde i svar på interpellation 2009/10:3 om de småskaliga jordbruken att regeringens politik syftar till att bruka marken på ett hållbart sätt, bruka utan att förbruka. Sverige har ett landsbygdsprogram som värnar levande landsbygder. Fokus ligger på möjligheter till utveckling av levande landsbygder. Detta är förutsättningarna för utveckling av nyföretagande, nya affärsidéer och verksamheter och därmed nya arbetstillfällen som bör stimuleras. Här finns insatser för mat med mervärden t.ex. kopplade till småskalig livsmedelsförädling och måltidsupplevelser för att stärka och utveckla Sverige som matland. Regeringen vill att företag ska bli långsiktigt hållbara och fortsatt kunna verka för, och på, en levande landsbygd i alla olika delar av landet. Företagen kan diversifiera sin verksamhet och därmed skaffa fler ben att stå på, finnas kvar och bidra till våra levande bygder.

Jordbruksministern anförde vidare att ett öppet och levande jordbrukslandskap ofta är en viktig faktor för att människor ska vilja bo på eller besöka landsbygden. Inom landsbygdsprogrammet stöder vi just insatser som bidrar till ett öppet och levande landskap. Landsbygdsprogrammet är ett av våra främsta verktyg för att uppnå de av riksdagen fastlagda miljömålen. Syftet är bl.a. att upprätthålla de natur- och kulturvärden som är beroende av en hävd av marken. Här har småskaliga såväl som större jordbruk möjlighet att få ersättning för att bevara den biologiska mångfalden och kulturmiljövärden i odlingslandskapet. Storleken på företagen är inte avgörande. De areella näringarna har en nyckelroll i Sveriges framtida energiproduktion. Detta vill vi stimulera med hjälp av modulerade medel. Regeringens politik syftar till att skapa fler jobb genom att bl.a. stärka företagandet. Generella skattesänkningar och riktade småföretagarinsatser gynnar företagandet i hela landet. Den generella näringspolitiken, jordbrukspolitiken och dess landsbygdsprogram bidrar till att såväl småskaliga som större företag kan finnas och fortsätta utvecklas, till gagn för ett öppet och levande jordbrukslandskap som alla får del av.

Det framgår av Landsbygdsprogrammet för Sverige 2007–2013 att unga, kvinnor och personer med utländsk bakgrund är underrepresenterade inom jord- och skogsbrukssektorn och i Sveriges gles- och landsbygder (jfr bet. 2008/09:MJU2). Även i det regionala och lokala utvecklingsarbetet kring landsbygdens utvecklingsfrågor är dessa grupper av medborgare underrepresenterade. Integrationen av nya grupper behöver därför förbättras och arbetet med förbättrad jämställdhet förstärkas. I fråga om mångfald och integration ska också minoritetens intressen tillgodoses. Detta kan också vara en viktig väg att gå för att vitalisera landsbygdsområdenas ekonomiska och sociala liv. Fokus ska ligga på informations- och nätverksarbete för att intressera potentiella nyföretagare och underlätta etablering samt för att öka intresset för landsbygden generellt. Dessa nationellt prioriterade tematiska utvecklingsområden ska kunna stödjas med insatser från flera axlar. Härutöver gäller att samtliga åtgärder i programmet tar sin utgångspunkt i ekosystemens bärkraft och aktivt bidrar till en levande lands-

bygd i enlighet med nationella och gemensamma mål för miljö och landsbygd. Ambitionen ska vara att programmets åtgärder ska kunna utnyttjas så att de stöder jordbrukets marknadsanpassning och utvecklingen av befintliga och nya företag inom de areella näringarna och på landsbygden, vars produktion bidrar till en vitalisering av landsbygden och dess resurser i termer av ekonomisk, ekologisk och social utveckling.

Som framgår av den lämnade redogörelsen har de frågor som tas upp i motionerna MJ474 (s) yrkande 5 och N388 (mp) yrkande 4 uppmärksamats av berörda myndigheter. Utskottet föreslår därför att motionerna lämnas utan vidare åtgärd i avvaktan på resultatet av det arbete som pågår.

Förbättra miljön och landskapen m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om miljöstöd och faktisk miljönytta (c), om offentliga matinköp (c), om att utveckla landsbygden (s), om statistik över produktion inom det ekologiska lantbruket (v) och om förslag till ny lag om ekologisk produktion (v, mp).

Jämför reservationerna 7 (v, mp) och 8 (s, v, mp).

Motionerna

Statens miljöstöd bör enligt motion MJ272 (c) yrkande 1 utgå från faktisk miljönytta. Statens betydande stöd till ekologiskt jordbruk bör mer ha karaktären av ett omställningsstöd än dagens eviga utbetalningar. Vidare bör det införas mål för hur stor andel av de offentliga matinköpen som bör utgöras av produkter som uppfyller regelverken i den standard som den svenska miljö- och djurskyddslagstiftningen uppställer (yrkande 2). Vill man handla miljö- och djurvänlig mat bör man enligt vår uppfattning köpa närproducerad mat från Sverige, vilket garanterar stränga regler, kortare transportavstånd och öppna landskap.

För att utveckla landsbygden och rädda de viktigaste naturbetesmarkerna krävs enligt motion MJ331 (s) ett genomarbetat och målinriktat landsbygdsutvecklingsprogram som bygger på basnäringen jordbruk. Ett sådant landsbygdsutvecklingsprogram bör innehålla strategier för att skapa förutsättningar för ett långsiktigt och bärkraftigt jordbruk och ett uthålligt nyttjande av naturbetesmarker.

Jordbruksverket bör enligt motion MJ403 (v) yrkande 16 få i uppdrag att ta fram ytterligare och utförligare statistik över produktion och konsumtion inom det ekologiska jordbruket (yrkande 16). Det finns i dag en mycket begränsad tillgång på statistik vad gäller ekologiskt jordbruk.

Enligt motionerna MJ403 (v) yrkande 13 och MJ479 (mp) yrkande 5 bör Jordbruksdepartementets förslag till Ny lag om ekologisk produktion (Ds 2009:27) arbetas om. Förslaget, som har utarbetats mot bakgrund av den nya ekoförordningen, är en försvårad och kostsam offentlig reglering.

Utskottets ställningstagande

Axel 2

Utskottet har ingen annan uppfattning än den som framförs i motion MJ331 (s) om att landsbygdsprogrammet bör ha som syfte att skapa en levande och hållbar landsbygd i Sverige. Motionsyrkandet överensstämmer i huvudsak med både programmets övergripande mål och det övergripande målet för axel 2, som är att bevara och utveckla ett attraktivt landskap och en levande landsbygd och stimulera omställningen till en resurseffektiv och hållbar produktion med minskad miljöpåverkan för att bidra till att gemensamma och nationella miljömål på ett effektivt sätt kan uppnås. Avsikten är att stimulera produktionen av kollektiva nyttigheter och bidra till att upprätthålla ett attraktivt landskap och att stärka utvecklingen av bruksmetoder inom jordbruket så att negativ miljöpåverkan minskar.

En särskild prioritering är att bibehålla ett öppet och aktivt odlingslandskap och motverka en nedläggning av jordbruk, i synnerhet som betesbaserad produktion i de mindre gynnade områdena ger förutsättningar för rik biologisk mångfald och för möjligheten att bevara värdefulla kulturmiljöer. Ett aktivt jordbruk kan också utgöra ett nav för företagsutveckling, hållbar tillväxt och är betydelsefullt för om området ska kunna behålla sin attraktivitet som vistelseort. Åtgärder inom axel 2 syftar till att bevara och utveckla ett attraktivt landskap och en levande landsbygd och stimulera omställningen till en resurseffektiv och hållbar produktion med minskad miljöpåverkan för att bidra till att gemensamma och nationella miljömål på ett effektivt sätt kan uppnås. Mot bakgrund av den betydelse som programmets miljöåtgärder har för de miljö kvalitetsmål som rör de naturresurser som jord- och skogsbruket förvaltar, kommer miljöåtgärder att dominera budgetmässigt i det kommande programmet. Minst 73 % av programmets resurser fördelas till åtgärder inom axel 2.

Som tidigare har redovisats i detta betänkande har regeringen fattat beslut om ändringar av det svenska landsbygdsprogrammet.

Genom beslut den 20 maj 2009 uppdrog regeringen åt SLU att göra en halvtidsutvärdering av landsbygdsprogrammet för Sverige perioden 2007–2013. Uppdraget ska redovisas senast den 1 november 2010.

Utskottet avstyrker motion MJ331 (s) i den mån den inte kan anses tillgodosedd med vad som anförts.

Miljöstöd och miljönytta

Av Landsbygdsprogrammet för Sverige 2007–2013 framgår att den ekologiska produktionen i Sverige i ett internationellt perspektiv är stor. Den ekologiskt odlade åkerarealen uppgick 2005 till ca 510 000 hektar, vilket är närmare 19 % av den totala åkerarealen i landet. Av den totala ekologiska odlingen i Sverige är för närvarande ca 35 % certifierad. Den ekologiska produktionen utgör ett led i utvecklingen mot en uthållig livsmedelsproduktion. Enligt de mål som den tidigare regeringen har föreslagit (skr. 2005/06:88) bör den certifierade ekologiska odlingen vid utgången av 2010 uppgå till minst 20 % av landets jordbruksmark. Genom axel 2 i landsbygdsprogrammet kan brukare av åkermark och betesmark få ersättning för ekologisk odling eller ekologisk djurhållning respektive resursbevarande produktion med ekologisk inriktning, om de uppfyller villkoren för ekologiska produktionsformer. Miljöersättningen ekologiska produktionsformer ändrades i det nya landsbygdsprogrammet 2007–2013. Vidare redovisas att man i ekologisk odling inte använder kemiska växtskyddsmedel. Produktionsformen bidrar därmed till att nå en god vattenkvalitet men har också positiva effekter med avseende på biologisk mångfald, hållbar och resurseffektiv produktion och till möjligheten att nå flera av de nationella miljökvalitetsmålen. Ekologisk produktion och förädling av ekologiska produkter samt annan produktion med mervärden kan också skapa förutsättningar för nya företag på landsbygden. Utskottet bedömer att marknaden för ekologiska produkter på sikt kommer att kunna utvecklas på egna villkor.

Jordbruksverkets rapport (2010:1) Hur styr miljöersättningen för ekologisk produktion? analyserar hur den nya ersättningen har påverkat marknad och miljö mellan åren 2006 och 2008. Enligt rapporten har den certifierade produktionen ökat, samtidigt som volymerna ekologiska livsmedel på marknaden har ökat. Detta visar sig genom att fler ekologiska djur slaktas, mer ekologisk mjölk och ägg vägs in och att försäljningen av ekologiska livsmedel hos dagligvaruhandeln ökat. Enligt rapporten kan den produktionsökning som skett vara ett resultat av miljöersättningen eller merpriset på marknaden eller bådadera.

Av Jordbruksverkets regleringsbrev för 2010 framgår i fråga om stöd till ekologisk produktion och utvecklingsarbete m.m. att anslag 1:21 Konkurrenskraftig livsmedelssektor får användas för stöd till insatser på livsmedelsområdet för åtgärder som bidrar till en förbättrad konkurrenskraft inom livsmedelssektorn. Medlen ska bidra till att uppfylla regeringens vision Sverige – det nya matlandet. Av medlen ska minst 8 000 000 kr avse marknadsfrämjande åtgärder i syfte att främja ekologisk livsmedelsproduktion. Vidare får anslag 1:25 Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket användas för försöks- och utvecklingsverksamhet i syfte att bidra till uppfyllelse av relevanta delmål inom ramen för miljökvalitetsmålen som berör jordbru-

ket, särskilt Ett rikt odlingslandskap, Ingen övergödning, Giftfri miljö och Begränsad klimatpåverkan. Av detta anslag ska minst 6 000 000 kr avse verksamhet rörande ekologisk produktion.

I regleringsbrevet för Sveriges lantbruksuniversitet 2010 anges att minst 7 000 000 kr av anslag 1:29 Sveriges lantbruksuniversitet ska användas för fältforskningsverksamhet rörande ekologisk produktion. Slutligen framgår det av 2010 års regleringsbrev för Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande att anslag 1:30 ska finansiera stöd till forskning rörande ekologisk produktion med minst 23 000 000 kr.

Som framgår av budgetpropositionen för 2010 (prop. 2009/10:1 utg.omr. 23) påbörjades 2008 en satsning på livsmedelssektorn genom En livsmedelsstrategi för hela Sverige. I strategin ingår insatser för att främja en ökad innovationsgrad och kompetensutveckling inom sektorn, insatser för mer utvecklade logistiklösningar för transport mellan olika aktörer, insatser för export av livsmedel, förbättring av förutsättningarna för småskaliga producenter och riktade åtgärder som ger goda förutsättningar för att tillgodose konsumenternas efterfrågan på ekologiska livsmedel. Den småskaliga produktionen av livsmedel är vanligtvis baserad på närproducerade råvaror och har dessutom ofta en besöksnäring kopplad till produktionen. Även ekologisk produktion har potential att utvecklas så att landsbygdens tillväxt stärks. Livsmedelssektorn har stor betydelse för hela Sverige, i termer av arbetstillfällen och tillväxt i hela landet. Satsningen på En livsmedelsstrategi för hela Sverige har gett goda resultat och fortsätter 2010.

Utskottet vill också redovisa att regeringens pågående satsningar inom den svenska livsmedelssektorn har bidragit till en ökad export av livsmedel, ökad turism och flera arbetstillfällen i hela landet. Företagen har kunnat dra nytta av marknadens ökade efterfrågan på ekologiska produkter och mat med lokal prägel. De senaste åren har efterfrågan på ekologiska livsmedel ökat kraftigt såväl nationellt som internationellt. Riktade åtgärder inom bl.a. landsbygdsprogrammet ger goda förutsättningar för en ökad produktion av ekologiska livsmedel som kan tillgodose konsumenternas efterfrågan i handeln.

Vidare bör uppmärksammas att regeringen arbetar vidare med sin vision Sverige – det nya matlandet. Det finns en stor potential i att utveckla och koppla samman livsmedelssektorn och småskalig livsmedelsförädling med turism och måltidsupplevelser samt att främja lokal och regional matkultur för att skapa fler jobb och ökad tillväxt i hela landet. Av denna anledning har regeringen föreslagit en ny satsning på 10 miljoner kronor årligen under fem år som består av en del som riktar sig mot kommunikation kring visionen om Sverige – det nya matlandet, och en del som är riktad mot mat i offentlig sektor (prop. 2009/10:1, bet. 2009/10:MJU2, rskr. 2009/10:30). Regeringen förfogar dessutom över flera verktyg som kan användas i arbetet för att nå visionen, inte minst genom ett bättre utnytt-

jande av landsbygdens resurser. Livsmedelsstrategin och landsbygdsprogrammet är två centrala verktyg för att förverkliga visionen Sverige – det nya matlandet.

Utskottet avstyrker med det anförda motion MJ272 (c) yrkande 1.

Offentlig mat

Som nyss nämnts har regeringen initierat en satsning på 10 miljoner kronor årligen under fem år om Sverige – det nya matlandet. Denna satsning består av två delar, varav den ena riktar sig mot mat i offentlig sektor. Genom beslut i Jordbruksverkets regleringsbrev för 2010 anges under anslag 1:21 Konkurrenskraftig livsmedelssektor att minst 2 000 000 kr av anslaget ska användas för kompetenshöjande insatser på området offentliga måltider. Medlen utbetalas efter ansökningsförfarande till organisationer som ska genomföra ett gemensamt projekt med syfte att höja kompetensen inom offentlig sektor på området för offentliga måltider, främst inom skolan. Jordbruksverket ska samråda med Livsmedelsverket om användningen av medlen.

Av Livsmedelsverkets regleringsbrev för 2010 framgår att 1 miljon kronor från anslag 1:21 Konkurrenskraftig livsmedelssektor ska användas för uppdraget Mat inom äldreomsorgen och Höjd kompetens inom offentliga måltider. Uppdraget Mat inom äldreomsorgen innebär att Livsmedelsverket ska ta fram råd för bra mat inom äldreomsorgen riktade till olika personalgrupper inom äldreomsorgen. Råden ska innefatta säkerhet och kvalitet i hela kedjan från råvaror till måltid, råd som kan användas vid t.ex. upphandling av matlådor och vid särskilt boende. Arbetet ska ske i samarbete med berörda organisationer, t.ex. Sveriges Kommuner och Landsting, samt berörda myndigheter. Under uppdraget Höjd kompetens inom offentliga måltider anges i regleringsbrevet att det finns behov av att höja kompetensnivån på kost- och måltidsområdet inom skola och äldreomsorg. För att kunna nå ut med råden om bra mat behöver dessa råd utvecklas till en form som är lätt att kommunicera även till grupper som inte har någon formell utbildning inom kost och näringslära. Livsmedelsverket ska, i samarbete med berörda organisationer och myndigheter, ta fram och utveckla material som är riktat till personal inom skola och äldreomsorg. Material riktat till skolan ska vara färdigt under 2010, och material riktat till äldreomsorgen ska vara färdigt under 2011 när råden om bra mat till detta område tagits fram.

Utskottet redovisade vid riksdagsbehandlingen av statsbudgeten för 2010 (bet. 2009/10:MJU2) att Livsmedelsverket enligt förordning (2007:1043) med instruktion för Livsmedelsverket har till uppgift att informera konsumenter, företag och andra intressenter i livsmedelskedjan om gällande regelverk, kostråd och andra viktiga förhållanden på livsmedelsområdet. Livsmedelsverket har, i samarbete med Naturvårdsverket, utarbetat ett förslag till råd om miljösmarta matval inom ramen för de befintliga och näringsmässigt baserade kostråden. Valen av hälsosamma livsmedel

kan, enligt Livsmedelsverket, med få undantag, gå hand i hand med val som också är bra för miljön. I maj 2009 notifierades förslaget hos kommissionen enligt anmälningsförfarandet i direktiv 98/34/EG om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter. Kommissionen har avgett ett detaljerat utlåtande. Jordbruksministern redovisade i svar på interpellation 2009/10:35 om miljösmarta livsmedelsråd att Livsmedelsverkets arbete med att ta fram miljösmarta matval syftar till att vara ett stöd för de konsumenter som vill göra sina matinköp utifrån både hälso- och miljöhänsyn. Kommissionen ansåg att delar av råden kunde anses strida mot principen om fri rörlighet av varor inom EU. När det gäller hur Sverige ska bemöta kommissionens utlåtande bereds detta för närvarande av Livsmedelsverket och andra berörda myndigheter. Det är därför för tidigt att uttala hur Sverige kommer att agera. Jordbruksministerns förhoppning är att det går att formulera matråd till konsument utan att det strider mot principen om fri rörlighet eller andra överenskommelser.

Utskottet har inhämtat att ett svar från svensk sida för närvarande bereds på Jordbruksdepartementet.

Från Jordbruksdepartementet har utskottet inhämtat att medel (enligt Jordbruksverkets regleringsbrev för 2009) har utbetalats till Miljöstyrningsrådet för att myndigheten ska arbeta för att höja kunskapsnivån och förbättra informationen kring området offentlig upphandling av mat. Miljöstyrningsrådet har också arbetat med frågan om man kan ställa krav på svensk djurskyddslagstiftning vid upphandling av livsmedel. Myndigheten anger att det kan vara möjligt att ställa vissa krav på att produktionen bl.a. har skett med en god djuromsorg, men att det inte är rimligt att ställa krav på att den svenska djurskyddslagstiftningen ska vara uppfylld i sin helhet eftersom det kan diskriminera producenter i andra länder. Det är däremot möjligt att ställa specifika krav som härrör från den svenska lagstiftningen. Vidare anges att det är viktigt att upphandlingskrav är tydliga och förutsägbara.

Det finns bestämmelser om miljöhänsyn i 6 kap. 3 § lagen (2007:1091) om offentlig upphandling. De omfattar bl.a. tekniska specifikationer och möjlighet att använda specifikationer för miljömärkning, information om miljöskydd, miljöskyddsåtgärder eller miljöledning, utvärderingskriterier och särskilda villkor för hur ett kontrakt ska fullgöras. Konkurrensverket har gett ut en särskild broschyr om miljökrav i offentlig upphandling. Upphandlande myndigheter eller enheter kan enligt Konkurrensverket skapa goda förutsättningar för lokala, ofta mindre företag, exempelvis en livsmedelsproducent eller ett städbolag, att lägga anbud genom att utforma förfrågningsunderlaget på ett sådant sätt att fler kan lägga anbud.

Som finansutskottet har uttalat får en upphandlande myndighet eller enhet ställa särskilda sociala, miljömässiga och andra krav på hur kontrakt fullgörs, under förutsättning att kraven är förenliga med gemenskapsrätten och anges i annonsen om upphandlingen eller i förfrågningsunderlaget (prop. 2006/07:128, bet. 2007/08:FiU7).

Genom beslut den 17 december 2009 beslutade regeringen om en lagrådsremiss, Nya rättsmedel m.m. på upphandlingsområdet. Regeringen föreslår att bestämmelser ska införas i lagen (2007:1091) om offentlig upphandling och lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster som anger att upphandlande myndigheter och enheter bör beakta miljöhänsyn och sociala hänsyn i sina upphandlingar i den utsträckning det är påkallat med hänsyn till upphandlingens art.

Utskottet föreslår att motion MJ272 (c) yrkande 2 lämnas utan vidare åtgärd i avvaktan på resultatet av det arbete som pågår med dessa frågor.

Statistik

Statistik om ekologisk produktion finns i Jordbruksstatistisk årsbok, kapitel 11. Där framgår att den totala certifierade arealen 2007 motsvarade knappt 7 % av landets jordbruksmark. Det innebär att det behövs en ökning med 13 procentenheter till 2010 för att målet gällande andel certifierad ekologisk odling ska kunna nås.

Jordbruksverket redovisade den 15 augusti 2008 ett uppdrag från regeringen att lämna förslag på hur statistik inom Jordbruksverkets ansvarsområde kring ekologiska livsmedel kan förbättras utan att detta negativt påverkar det övergripande arbetet med att minska de administrativa kostnaderna för företagen. I rapporten Förslag på förbättrad statistik kring ekologiska livsmedel presenteras förslag på förbättringar av statistiken. Jordbruksverket har lagt fokus på förslag som resulterar i långsiktig stabil basstatistik som är jämförbar med den statistik som för närvarande publiceras för jordbruks- och livsmedelssektorn som helhet. Statistiken ska också tjäna som grund för statistikrapportering till EU-kommissionen och uppföljning av nationella mål på området. Utskottet har inhämtat att förslaget övervägs i Jordbruksdepartementet och föreslår att motion MJ403 (v) yrkande 16 lämnas utan vidare åtgärd i avvaktan på resultatet av det arbete som pågår.

Lag om ekologisk produktion m.m.

I juni 2007 beslutades en ny EU-förordning om ekologiska livsmedel och ekologiskt jordbruk, rådets förordning (EG) nr 834/2007 av den 28 juni 2007 om ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter och om upphävande av förordning (EEG) nr 2092/91 (jfr bet. 2008/09: MJU18). Den nya förordningen trädde i kraft den 1 januari 2009 och innebär bl.a. modernare och enklare regler. Förordningen föreskriver att ekologiska produkter ska ursprungsmärkas och förtydligar att användning av genetiskt modifierade organismer inte är tillåten i ekologisk produktion. Utöver EU:s lagstiftning finns det privata organisationer som har regler för ekologisk produktion, såsom Krav. Ett sätt att underlätta för konsumenterna att välja ekologiska produkter är märkning. För att en produkt ska få märkas som ekologisk måste den vara certifierad enligt EU:s regler av ett

godkänt kontrollorgan. Certifiering ger rätt att använda ordet ekologisk på produkten och även att använda EU:s logotyp för ekologisk produktion. De producenter som uppfyller Kravs regler får även använda Kravmärket.

I departementspromemorian Ny lag om ekologisk produktion (Ds 2009:27) lämnas förslag till en ny lag om ekologisk produktion. Syftet med förslaget är att anpassa den nationella lagstiftningen om ekologisk produktion dels till nya EG-förordningar på området, dels till lagar och förordningar på likartade områden, särskilt livsmedelslagen (2006:804). Bestämmelserna i den nuvarande lagen (1995:551) om EG:s förordning om ekologiskt framställda produkter har i sak överförs till förslaget till ny lag. Den föreslagna lagen har kompletterats med ett antal bestämmelser, främst i syfte att underlätta för kontrollmyndigheterna att utöva sin kontroll. Det föreslås bl.a. nya bestämmelser om kommunal samverkan i kontrollen, om omhändertagande av vara, om hjälp av polismyndighet och om administrativa sanktionsavgifter.

I promemorian föreslås att beslut som fattas av kontrollorgan med säte i Sverige ska kunna överklagas. Det föreslås vidare att kontrollorgan med säte i Sverige vid myndighetsutövning ska tillämpa vissa av förvaltningslagens bestämmelser. Vidare föreslås att bestämmelserna om rätten att ta del av allmänna handlingar och bestämmelserna om sekretess ska göras tillämpliga på sådana kontrollorgan vad gäller den verksamhet som avser kontroll av ekologisk produktion. EG-förordningarnas tillämpningsområde har utvidgats till att gälla även ekologisk vattenbruksproduktion. Den föreslagna lagen föreslås träda i kraft den 1 april 2010.

Utskottet har inhämtat att förslaget övervägs i Jordbruksdepartementet. Utskottet föreslår att motionerna MJ403 (v) yrkande 13 och MJ479 (mp) yrkande 5 lämnas utan vidare åtgärd i avvaktan på resultatet av den pågående beredningen.

Diversifiering och förbättrad livskvalitet på landsbygden

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om hjortuppfödning (m) och om säsongsföretag (m).

Motionerna

I fråga om en utvecklad hjortuppfödning i Sverige anförs i motion MJ258 (m) att det för närvarande i Sverige bara finns möjlighet att föda upp hjortar i hägn med s.k. extensiv uppfödning. Det innebär att tillskottsutfodring endast undantagsvis kan förekomma. En ökad hjortuppfödning

skulle kunna vara en ett sätt att utveckla de förutsättningar som anges som målsättning i landsbygdsprogrammet. Ökad utfodring kan ge ökad lönsamhet.

I motion MJ301 (m) anförs att säsongsföretag oftast är verksamma under ett fåtal månader om året och att verksamheten inte har lika stor omfattning som större företag som är verksamma året om. Nuvarande lagstiftning tar inte hänsyn till dessa skillnader, t.ex. för livsmedelskontroll tas en lika stor avgift ut för säsongsföretag som för företag verksamma året om. En översyn av lagstiftningen bör göras så att den anpassas till driftsform, verksamhetens omfattning, behov och verksamhet.

Utskottets ställningstagande

Övergripande mål för axel 3 är en ökad diversifiering av landsbygdens näringsliv i syfte att främja sysselsättning, en högre livskvalitet för dem som bor på landsbygden samt ett hållbart nyttjande av landsbygdens samlade resurser. Företagande, hållbar tillväxt och innovationer på landsbygden bör främjas och insatser bör förstärka företagets konkurrenskraft och främja en diversifiering av landsbygdens näringsliv och därmed bidra till sysselsättning som ger inkomster och ett hållbart utnyttjande av landsbygdens resurser. Lokalt entreprenörskap, företagande, miljöanpassade produktionsmetoder och utvecklingsarbete ska stimuleras. Som en särskild prioritering anges att landskapet med dess natur- och kulturmiljövärden utgör en betydande resurs för utveckling av såväl företag inom besöksnäring som med koppling till jakt, fiske och friluftsliv.

Enligt 3 § Naturvårdsverkets föreskrifter (2002:20) om vilthägn och inhägnader för handelsträdgårdar m.m. för att förebygga skador av hare får bl.a. hjortdjur som genom naturlig utbredning tillhör den svenska faunan hållas i vilthägn (SJVFS 1999:110, L:80). Enligt 8 § Djurskyddsmyndighetens föreskrifter (DFS 2004:23) om hållande av dovhjort och kronhjort i vilthägn ska antalet djur i hägnet anpassas efter hägnets storlek och biotop. Under vegetationsperioden får inte fler djur hållas i ett hägn än att de får så mycket föda att deras normala tillväxt kan ske utan tillskottsfoder. Enligt 11 § ska under utfodringsperioden foderplatserna vara utformade så att fodret inte förorenas och så att alla djur som ingår i en grupp kan äta samtidigt. Plötsliga foderomställningar får inte förekomma om inte särskilda skäl föranleder det.

Utskottet har inhämtat från Jordbruksverket att nuvarande lagstiftning utgår från att hjort föds upp extensivt. Bakgrunden till nuvarande regler för utfodring grundas på att hägnad hjort betraktas som vilt och att hjortarna så långt möjligt ska leva i hägn under förhållanden som motsvarar vilt tillstånd. Foderbehovet under vegetationsperioden ska täckas genom naturligt bete, och antalet individer i hägnet ska regleras för att motsvara den naturliga fodertillgången under vegetationsperioden. Det finns också många andra faktorer som är avgörande för individantalet, t.ex. att olika

arter, som dovhjort och kronhjort, har olika beteende. Andra skillnader är artens behov av att hävda revir eller ingå i en flock. Hägnet ska ge möjligheter till skydd mot yttre störningar, t.ex. mot rovdjur, trafik och besökare. Frågor om smittskydd måste beaktas eftersom ett tätare bestånd orsakar ökande problem med djurhälsa och parasiter. Djuren blir påverkade av stress vid utfodringsplatser och vid ökad hantering. Utskottet är i dag inte berett att föreslå något uttalande från riksdagens sida med anledning av motion MJ258 (m). Motionen avstyrks. Utskottet utgår dock från att regeringen följer frågan.

I maj 2006 fattade riksdagen beslut om ändringar i lagen om anställningsskydd (1982:80) som innebar att en tidigare gällande lagregel om säsongsarbete och regel om företrädesrätt kopplad till säsongsarbete upphävdes (prop. 2005/06:185, bet. 2005/06:AU8, rskr. 2005/06:282). Riksdagen beslutade efter förslag i proposition 2006/07:111 Bättre möjligheter till tidsbegränsad anställning, m.m. (bet. 2006/07:AU14, rskr. 2006/07:185) att lagreglerna om säsongsarbete skulle återinföras. Arbetsmarknadsutskottet anförde att vissa näringar präglas av stora säsongsvariationer och kan inte fungera effektivt och nå lönsamhet utan möjlighet att anställa personal under enbart viss tid av året. Att försvåra för dessa verksamheter att säsongsanställa är att göra såväl glesbygd som många småföretagare en stor otjänst och försämra deras ekonomiska förutsättningar. Riksdagens beslut innebar således att avtal om tidsbegränsad anställning ska få träffas även för säsongsarbete. Enligt 5 § lagen om anställningsskydd (1982:80) får avtal om tidsbegränsad anställning träffas för bl.a. säsongsarbete. Utskottet anser att det anförda i allt väsentligt tillgodoser syftet med motion MJ301 (m). Motionen avstyrks.

Forskning om jordbruk och livsmedelsproduktion

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om mer forskning om livsmedelsproduktionen i samarbete med branschens intressenter (s), om att den sociala aspekten bör beaktas i forskningen (v), om att standarden på jordbruksforskningen bör förbättras och om långsiktig forskning på ekologiskt lantbruk (mp).

Jämför reservationerna 9 (v, mp) och 10 (s, v, mp).

Motionerna

Regeringen bör enligt motion MJ290 (s) initiera mer forskning om livsmedelsproduktionen i samarbete med branschens intressenter. Nyligen har Kronfågel bestämt sig för att bygga ut slakteri och förädling av kyckling i Valla, Katrineholms kommun. Det är en verksamhet som har mycket stor möjlighet till utveckling i närområdet. Vi ser en kedja av närproducerat

foder, uppfödning, slakt, styckade delar, vidareförädling, distribution, försäljning och, sist men inte minst, destruktion av foderrester och slaktavfall till lokalt producerad naturgas.

Det tredje benet i begreppet hållbar utveckling, dvs. den sociala aspekten, bör enligt motion MJ403 (v) yrkande 15 beaktas i högre grad inom jordbruksforskningen. Ytterligare ett område där det behövs mer kunskap är det ekologiska jordbrukets påverkan på sociala värden.

Enligt motion MJ447 (s) är det viktigt att förbättra standarden på svensk forskning och utbildning inom lantbruksområdet och att tydligare inrikta verksamheten på målet att uppnå en genomgripande omställning till hållbart lantbruk i hela landet.

Enligt motion MJ479 (mp) yrkande 11 det behövs ökade satsningar för det ekologiska jordbrukets utveckling där hela jordbrukssystemets funktioner är i fokus, såsom olika grödors effekter på varandra i samexistens, biologiska metoder för att hantera växtsjukdomar och skadedjursangrepp, resurshushållning och kretsloppssystem. För att utveckla nya metoder och bedöma nya teknikers och jordbruksmetoders långsiktiga hållbarhet krävs långvariga försök som varar 10 till 20 år.

Utskottets ställningstagande

Forskning om livsmedelsproduktion

Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) presenterade i december 2009 en utvärdering av SLU:s forskning och fortlöpande miljöanalys. Utvärderingen har beställts av SLU och utvärderingen Kvalitet och Nyta ("KoN") skulle omfatta såväl vetenskaplig kvalitet som relevans och nytta, dvs. betydelsen för näringar och det övriga samhället. Syftet var att göra en djuplodande granskning av hur SLU:s forskning och fortlöpande miljöanalys står sig i ett internationellt perspektiv samt att belysa synergierna mellan dessa. SLU:s vetenskapliga kvalitet bedöms generellt vara hög. Inom varje forskningsområde finns dock en stor spridning mellan forskargrupper. Utvärderingen ska förse SLU med underlag för strategiska beslut på olika nivåer inom universitetet.

I utvärderingen tas behovet av ett ökat samarbete med näringslivet upp. För att möta detta behov har SLU nu en vice rektor anställd med ansvar för samverkan med det omgivande samhället.

Utskottet vill också uppmärksamma att regeringen i regleringsbrev för 2009 har uppdragit åt Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas) och Verket för innovationssystem (Vinnova) att, efter samråd med övriga berörda forskningsfinansiärer, utforma och genomföra ett tvärvetenskapligt forskningsprogram inom livsmedelsområdet. Utgångspunkten för finansieringen bör vara att näringslivet svarar för minst hälften av totalkostnaden. Information av det nyligen utarbetade tvärvetenskapliga forskningsprogrammet för livsmedel lämnas i slutet av februari och början av mars 2010.

Utskottet föreslår att motion MJ290 (s) lämnas utan vidare åtgärd i avvaktan på resultatet av det arbete som pågår.

Forskning om hållbar utveckling

Som ett incitament för ökad kvalitet i forskningen har riksdagen beslutat i enlighet med förslagen i regeringens proposition 2008/09:50 Ett lyft för forskning och innovation (bet. 2008/09:UbU4, rskr. 2008/09:160). Miljö- och jordbruksutskottet anförde vid behandlingen av propositionen (bet. 2008/09:MJU2y) att det för att Sverige ska kunna hävda sig i den internationella konkurrensen krävs fokusering och specialisering på områden där svensk forskning bedöms ha särskilda möjligheter. Det hittillsvarande finansieringssystemet har inte i tillräcklig grad åstadkommit en sådan kraftsamling. Ett mål för offentliga satsningar är att den forskning som finansieras ska ligga på högsta internationella nivå, ett annat att den till stor del bedrivs inom områden som är av betydelse för samhällets utveckling och näringslivets konkurrenskraft. För att åstadkomma detta bör, som framhålls i propositionen, en satsning ske på ett antal strategiska områden där svensk forskning tillhör den internationella forskningsfronten eller har potential att nå dit. Utgångspunkten är att de strategiska satsningarna ska avse forskning som långsiktigt har förutsättningar att vara av högsta internationella kvalitet, forskning som kan bidra till att tillgodose stora samhällsbehov och lösa viktiga problem i samhället samt forskning inom områden med anknytning till det svenska näringslivet. De strategiska satsningarna kan därför bidra till att stärka Sveriges och svenskt näringslivs internationella konkurrenskraft. Satsningar bör ske utifrån de ovan beskrivna kriterierna inom främst tre övergripande områden: medicin och livsvetenskaper, teknik samt klimat.

Enligt riksdagens beslut ska forskningen som bedrivs hålla hög kvalitet, och därför anges tydliga kvalitetsincitament för forskning. Genom att införa ett kvalitetsbaserat system där delar av det statliga forskningsanslaget till universitet och högskolor är kopplade till kvalitetsindikatorer kommer incitamenten att öka för lärosätena att prioritera och kraftsamla sin forskning. I förlängningen leder detta till att kvaliteten på svensk forskning och dess internationella konkurrenskraft ökar. En ny modell införs för resurstilldelning för forskning och utbildning på forskarnivå till alla universitet och högskolor, förutom de konstnärliga högskolorna och Försvarshögskolan. Modellen bygger på kvalitetsindikatorer och antalet helårsstudenter. Såväl resurstillskott som omfördelning av resurser mellan lärosäten bör ske i konkurrens och tilldelas utifrån respektive lärosätes resultat mätt med indikatorerna externa medel och vetenskaplig produktion.

När det gäller den fråga som tas upp i motion MJ403 (v) yrkande 15 om att den sociala aspekten bör beaktas inom jordbruksforskningen, vill utskottet redovisa att Formas har haft särskilda utlysningar för ämnesövergripande forskningsprojekt. Vidare har Formas fr.o.m. 2009 ändrat sin beredningsorganisation just för att möta behovet av ämnesövergripande

forskning. Formas har nu färre och bredare problembaserade beredningsgrupper som inte är uppbyggda efter universitetens discipliner. Vikten av integrering av den sociala dimensionen i både jordbruksforskningen och skogsforskningen har också uppmärksammats i den nyss nämnda utvärderingen av SLU:s forskning. Utskottet anser att motionsyrkandet i allt väsentligt bör anses tillgodosett med det anförda och föreslår att yrkandet lämnas utan vidare åtgärd i avvaktan på resultatet av det arbete som pågår.

När det gäller den fråga om att förbättra standarden på svensk forskning och utbildning inom lantbruksområdet och behovet av att tydligare inrikta verksamheten på målet om en genomgripande omställning till hållbart lantbruk i hela landet som tas upp i motion MJ447 (s), vill utskottet redovisa att enligt 2 § förordning (2009:1024) med instruktion för Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande ska forskningsrådet nyttiggöra forskningsresultaten och främja en hållbar utveckling i samhället. Vidare är Sveriges lantbruksuniversitets (SLU) övergripande uppdrag enligt regleringsbrevet för 2010 att utveckla kunskapen om de biologiska naturresurserna och människans förvaltning och hållbara nyttjande av dessa. SLU har som nyss nämnts nyligen presenterat en utvärdering av SLU:s forskning som fokuserar på både forskningens kvalitet och nytta. Resultatet av utvärderingen kommer, som utskottet nyss har redovisat, att ligga till grund för utvecklingen av forskningsverksamheten vid SLU. Motionen avstyrks.

Ekologiskt lantbruk med resurshushållning

Utskottet har inte någon annan uppfattning än motionärerna i motion MJ479 (mp) yrkande 11 om forskningen bör bedrivas långsiktigt. Enligt Formas regleringsbrev för 2010 ska anslag 1:30 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning finansiera stöd till forskning rörande ekologisk produktion med minst 23 000 000 kr. Härav ska efter rekvisition utbetalas 500 000 kr till Stiftelsen Biodynamiska forskningsinstitutet. För att ge möjlighet till långsiktighet i forskningen har Formas och Vetenskapsrådet gemensamt utlyst det s.k. Linnéstödet. Syftet med Linnéstödet, som anvisas för en tioårsperiod, är att höja Sveriges konkurrenskraft genom att stärka miljöer för grundläggande forskning. Enskilda högskolor eller högskolor i samverkan har genom en riktad utlysning, i konkurrens, kunnat söka stöd för miljöer inom alla vetenskapsområden.

Utskottet har inhämtat att det vid SLU finns en särskild enhet för ekologisk produktion och konsumtion. Enheten har i uppdrag att vara ett samarbetsorgan för forskare och institutioner vid SLU och intressenter utanför universitetet för utveckling av tvärvetenskapliga forskningsmetoder och för samverkan och samplanering av olika insatser. Enligt regleringsbrevet för 2010 för SLU ska minst 7 000 000 kr av anslag 1:29 Sveriges lantbruks-

universitet användas för fältforskningsverksamhet rörande ekologisk produktion och minst 5 000 000 kr användas till den verksamhet som bedrivs vid Centrum för ekologisk produktion och konsumtion.

Utskottet föreslår att motion MJ479 (mp) yrkande 11 avstyrks med vad som nu anförs.

Jordbrukspolitik m.m. – förenklad beredning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden (s, m, c, kd, v, mp) om jordbrukspolitik m.m. som tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen behandlat tidigare under valperioden.

Jämför särskilda yttrandena 1 (s), 2 (v) och 3 (mp).

Utskottets ställningstagande

De motionsförslag som tas upp i *bilaga 2* rör samma eller i huvudsak samma frågor som utskottet tidigare har behandlat under valperioden. Under riksmötena 2008/09, 2007/08 och 2006/07 har detta gjorts i betänkandena 2006/07:MJU7 Landsbygdsutveckling m.m., 2007/08:MJU7 Landsbygdsutveckling m.m. och 2008/09:MJU18 Jordbrukspolitik m.m., och riksdagen har avslagit motionsyrkandena i enlighet med utskottets förslag. Utskottet ser ingen anledning att nu göra någon annan bedömning och avstyrker därför motionsförslagen.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Reform av den gemensamma jordbrukspolitiken, punkt 2 (mp)

av Karin Svensson Smith (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2009/10:MJ371 yrkandena 6 och 8, 2009/10:MJ479 yrkande 12 och 2009/10:N388 yrkande 8 och avslår motion 2009/10:MJ270 yrkandena 1, 3 och 4.

Ställningstagande

Beslut på EU-nivå är av stor betydelse för utvecklingen av svenskt jordbruk och fiske. EU:s jordbrukspolitik och EU:s fiskepolitik har båda lett till katastrofala effekter för andra ekosystemtjänster än den kortsiktiga livsmedelsproduktionen. Regeringen bör ha ekosystemansatsen och ekosystemtjänster som överordnade principer vid förhandlingar inom EU om bl.a. reformeringen av EU:s jordbrukspolitik och EU:s fiskepolitik. Bland annat bör stödet till jordbruket i så stor omfattning som möjligt omformas till ersättning för produktion av ekosystemtjänster.

Det är angeläget att ta vara på alla möjligheter att påverka den framtida jordbrukspolitiken i den översyn som pågår under de närmaste åren. Jordbrukssubventioner bidrar till allvarliga miljöproblem. Stödet bör omformas till en ersättning för ekosystemtjänster, och ekologisk produktion är en viktig del av en sådan omställning. Det är också viktigt att använda det nationella handlingsutrymme som vi ändå har för att styra över det svenska jordbruket till ett hållbart och ekologiskt jordbruk. Ett sätt är att fortsätta att föra över mer pengar från direktstöd till landsbygdsutveckling och miljöersättningar. Nästa steg inom landsbygdsutvecklingen bör prioritera det som verkligen leder till bärkraftiga, uthålliga och långsiktigt produktiva jordbrukssystem. Det ekologiska lantbruket, där stor hänsyn och ansvar för ekosystem, biologisk mångfald och kretslopp ingår, är en självklar del. Jordbruksstödet bör i högre utsträckning användas för att stödja det ekologiska lantbruket.

Dagens konventionella jordbruk är inte ett klimathållbart alternativ. I stället för de volyminriktade subventioner som EU ger ut i dag bör jordbrukaren snarare ersättas för den miljönytta och energiomställning man skapar.

Detta bör ges regeringen till känna.

2. Exportbidrag, punkt 3 (s, v, mp)

av Anders Ygeman (s), Bo Bernhardsson (s), Ann-Kristine Johansson (s), Jan-Olof Larsson (s), Wiwi-Anne Johansson (v), Aleksander Gabelic (s), Roland Bäckman (s) och Karin Svensson Smith (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:MJ403 yrkande 17.

Ställningstagande

För att garantera att de europeiska bönderna får avsättning för sina produkter köper EU upp produkter som inte kan säljas. Efter ett beslut i januari 2009 får de europeiska bönderna bidrag på 20 euro per 100 kg mjölkpulver samt 50 euro för 100 kg smör. Totalt under 2008 uppgick bidragen till 10 miljarder svenska kronor.

De uppköpta varorna säljs endera genom kampanjer på den europeiska marknaden, men allt som oftast säljs de ut till rabatterade priser till länder utanför EU. Problemet uppstår i och med att dessa priser är omöjliga att konkurrera med för dessa länders inhemska bönder. Resultatet är att den inhemska produktionen slås ut. Möjligheten att planera för framtidens produktionsmöjligheter begränsas därmed, och marknaden blir helt beroende av EU.

Officiellt har Sverige varit mot dessa bidrag. Trots det har den svenska alliansregeringen röstat för exportbidragen i EU vid minst fem tillfällen. Produkterna som avses är fjäderfäkött, smör, ägg och mjölkprodukter.

Vi anser att regeringen bör sluta rösta för exportbidrag inom EU samt verka för att EU avvecklar sitt system med exportbidrag. Dessa bör avvecklas före 2012. Detta bör ges regeringen till känna.

3. Jordbrukets miljöpåverkan, punkt 4 (s)

av Anders Ygeman (s), Bo Bernhardsson (s), Ann-Kristine Johansson (s), Jan-Olof Larsson (s), Aleksander Gabelic (s) och Roland Bäckman (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:MJ282 och avslår motionerna 2009/10:MJ443 yrkandena 1 och 2 samt 2009/10:MJ479 yrkande 7.

Ställningstagande

Allt fler ser oljan som en begränsad resurs, som gradvis kommer att behöva fasas ut och ersättas med andra energislag. Så har delvis redan skett. I Sverige använder vi väsentligt färre oljeprodukter, sett i förhållande till ekonomins storlek, än för 20–30 år sedan. Enigheten är således stor om att den hittillsvarande tillgången på billig olja sannolikt kommer att upphöra inom överskådlig framtid. Riskerna ökar när alltmer av oljeexporten utgår från några få länder.

Förutom kraftigt höjda energipriser kommer det att innebära att landsvägstransporter och andra energikrävande verksamheter måste begränsas. Vidare kommer lokal uthållig livsmedelsproduktion att bli viktig på ett helt annat sätt än i dagsläget. Produktionen av livsmedel och bioenergi kommer att konkurrera om samma odlingsmöjligheter.

Att det råder osäkerhet om den framtida utvecklingen får inte tillåtas leda till att angelägen analys, forskning och planering inför de helt nya förutsättningarna för svenskt lantbruk försenas. Regeringen bör verka för att de långsiktiga energi- och bränslefrågorna och därmed sammanhängande strukturfrågor bör ingå i forskning, utvecklingsarbete och planering för ett framtida uthålligt lantbruk. Detta bör ges regeringen till känna.

4. Jordbrukets miljöpåverkan, punkt 4 (mp)

av Karin Svensson Smith (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:MJ479 yrkande 7 och avslår motionerna 2009/10:MJ282 och 2009/10:MJ443 yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Ändringar av Jordbruksverkets föreskrifter skulle kunna underlätta för ekologisk produktion. Jordbruksverket ändrar nu t.ex. föreskrifter och allmänna råd om miljöhänsyn i jordbruket för att Sverige ska uppfylla miljökraven i EU:s nitratdirektiv. Vattenmyndigheten har föreslagit att Jordbruksverket fastställer en föreskrift med syfte att minska jordbrukets läckage av fosfor och kväve.

Föreskriften om stallgödsel sätter ett tak för stallgödselanvändningen per hektar på en gård. Men föreskriften utgår ifrån den genomsnittliga gödselanvändningen under en femårsperiod, vilket motverkar syftet med regelverket. Det går nämligen att uppfylla regelverkets bokstav, om än motverka dess andemening, genom att sprida stallgödsel enbart på gården närmast stallen.

Regeringen bör ge Jordbruksverket i uppdrag att se över sina föreskrifter i syfte att minska jordbrukets miljöpåverkan och särskilt beakta det ekologiska lantbrukets villkor. Detta skulle gynna den ekologiska produktionen. Detta bör ges regeringen till känna.

5. Animalieproduktion och djurhållning, punkt 5 (s, v, mp)

av Anders Ygeman (s), Bo Bernhardsson (s), Ann-Kristine Johansson (s), Jan-Olof Larsson (s), Wiwi-Anne Johansson (v), Aleksander Gabelic (s), Roland Bäckman (s) och Karin Svensson Smith (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:MJ479 yrkande 2 och avslår motion 2009/10:MJ435.

Ställningstagande

Sverige har en obalanserad struktur på djurhållningen. I vissa regioner finns en för hög koncentration av djurproduktion, i andra är djurhållningen för liten. När det inte finns djur som betar på många håll i landskapet längre, leder det till förändringar som påverkar den biologiska mångfalden avsevärt. Vid utformningen av jordbruksstödet till olika produktionsinriktningar bör man ta större hänsyn till vilka jordar som är lämpliga att odla på olika sätt, vilka som klarar ett stort eller litet tryck av djur och stallgödsel.

Ett annat miljöproblem är övergödning. Enligt en rapport från Naturvårdsverket och Jordbruksverket från sommaren 2009 är det svårt att hitta tillräckliga åtgärder för att Sverige ska kunna klara det beting för minskning av utsläpp av kväve och fosfor som åligger oss i handlingsplanen för Östersjön enligt Helsingforskommissionen. Ett centralt problem är special-

seringen mellan växtodling och djurhållning. Vid växtodling utan djurhållning blir det ett ständigt flöde av kväve och fosfor från gården, i form av grödorna. Detta utflöde kompenseras normalt via inköp av kväve och fosfor i konstgödsel. Vid djurhållning utan motsvarande växtodling blir det ett flöde av kväve och fosfor till gården i form av kraftfoder och ett överskott på stallgödsel. Resultatet blir en obalans som skapar ett ständigt flöde av kväve och fosfor från systemet.

En integrerad växt- och djurproduktion ger bättre möjlighet till ett kretsloppsanpassat jordbruk. I det ekologiska lantbruket finns betydligt mindre specialisering i växt- eller djurhållning.

Regeringen bör ta fram en strategi för en mer balanserad struktur för djurhållning för att sluta kretsloppen av näringsämnen och hejda förlusten av den biologiska mångfalden. Strategin bör särskilt ta upp den ekologiska produktionens möjligheter. Detta bör ges regeringen till känna.

6. Förbättra konkurrenskraften i jord- och skogsbruket, punkt 6 (s, v, mp)

av Anders Ygeman (s), Bo Bernhardsson (s), Ann-Kristine Johansson (s), Jan-Olof Larsson (s), Wiwi-Anne Johansson (v), Aleksander Gabelic (s), Roland Bäckman (s) och Karin Svensson Smith (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2009/10:MJ474 yrkande 5 och 2009/10:N388 yrkande 4.

Ställningstagande

Landsbygdsprogrammet når inte riktigt ut och dess nyttjandegrad har inte kommit upp i nivå med den potential som finns. Det leder till stora outnyttjade medel för landskapsvård, miljöinsatser, våtmarksrestaurering, biotopskydd, vallodling, ängsmarker m.m. Detta program adresserar företagandet på landet på ett brett och nytt sätt, men dessa miljarder är ännu relativt okända för många icke jordbrukande. Den relativt låga anslutningsgraden till vissa delar i programmet bör åtgärdas före programperiodens slut med riktade informationsinsatser till de otraditionella målgrupper som i dag kan ha nytta av bidragen men inte känner till dem.

Vår landsbygdspolitik kännetecknas av en strävan efter mångfald. Lantbruket handlar inte enbart om ett traditionellt brukande av jord och skog, utan även om ett ökat diversifierat småföretagande. Det handlar om småskalig livsmedelsproduktion, bioenergi, träförädling, landsbygdsturism, hästverksamhet, grön friskvård och rehabilitering m.m. Vi bör samtidigt ta

vara på jordbrukslandskapet och hela dess mångfald av djur och växter. Ett strategiskt inriktat utvecklingsprogram kan ge förutsättningar för ett långsiktigt jordbruk och ett uthålligt nyttjande av naturbetesmarkerna.

I utredningen Mångfald som möjlighet (SOU 2008:56) föreslås en rad konkreta åtgärder som grön lots, grön validering, grönt kort, grön sfi, exportsatsningar med invandrare som representanter och andra strukturella åtgärder. Vi beklagar för både integrationens och de gröna näringarnas skull att dessa åtgärder inte blivit sjösatta. Detta bör ges regeringen till känna.

7. Förbättra miljön och landskapen m.m., punkt 7 (v, mp)

av Wiwi-Anne Johansson (v) och Karin Svensson Smith (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:MJ403 yrkande 16 och avslår motionerna 2009/10:MJ272 yrkandena 1–3, 2009/10:MJ329 yrkande 1 och 2009/10:MJ331.

Ställningstagande

Det finns i dag en mycket begränsad tillgång på statistik vad gäller ekologiskt jordbruk. Organisationer som sysslar med ekologi får ytterst små bidrag för statistiskt arbete. Det samlade material som finns att tillgå kan enbart fås till en hög kostnad. För att möjliggöra en utveckling och en utökad kunskapsbank inom området krävs ökat statistiskt underlag. Vi anser att regeringen bör ge Jordbruksverket i uppdrag att ta fram mer utförlig statistik över produktion och konsumtion inom det ekologiska jordbruksområdet. Detta bör ges regeringen till känna.

8. Lag om ekologisk produktion m.m., punkt 8 (s, v, mp)

av Anders Ygeman (s), Bo Bernhardsson (s), Ann-Kristine Johansson (s), Jan-Olof Larsson (s), Wiwi-Anne Johansson (v), Aleksander Gabelic (s), Roland Bäckman (s) och Karin Svensson Smith (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2009/10:MJ403 yrkande 13 och 2009/10:MJ479 yrkande 5.

Ställningstagande

Krav är i dag en av de mest betrodda och säkra ekologiska märkningarna på marknaden med en fungerande organisation och kontroll. I och med den nya ekoförordningen har regeringen i departementspromemorian (Ds 2009:27) Ny lag om ekologisk produktion föreslagit en försvårad och kostsam offentlig reglering. Det är olyckligt att man i det nya lagförslaget hanterar regler och kontroll av ekologisk odling som om det vore livsmedelssäkerhetsfrågor. Detta innebär att hanteringen av avvikelser och sanktioner följer lagen om livsmedelstillsyn.

Den nya ekoförordningen innehåller tolkningsmöjligheter och nationellt handlingsutrymme. Regeringens förslag innebär att viktiga delar av kontrollerna och certifieringssystemet förs över på myndigheter. Myndigheterna kommer även att kunna reglera certifieringsorganisationernas avgifter, vilket är en stor del av certifierarnas ekonomi. Förslaget skulle vara negativt för det nuvarande systemet som fungerar väl, och det kommer sannolikt att påverka hela den ekologiska produktionen negativt. Departementets förslag strider också mot en långvarig strävan både nationellt och internationellt att stimulera näringslivet till att ta ett större ansvar på miljöområdet.

Man bör använda sig av det nationella handlingsutrymme som förordningen öppnar för och ta till vara den dynamik och framgång som har varit utmärkande för Krav. Vi anser att Jordbruksdepartementets förslag till ny lag om ekologisk produktion bör arbetas om.

Detta bör ges regeringen till känna.

9. Forskning om lantbruk och livsmedelsproduktion, punkt 10 (v, mp)

av Wiwi-Anne Johansson (v) och Karin Svensson Smith (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anføres i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:MJ403 yrkande 15 och avslår motionerna 2009/10:MJ290 och 2009/10:MJ447.

Ställningstagande

Ett område där det behövs mer kunskap är det ekologiska jordbrukets påverkan på sociala värden. Det finns studier som visar det ekologiska jordbrukets positiva samhällspåverkan på det sociala livet men ytterligare forskning behövs. I rapporten Lantbruket och Människan från Centrum för uthålligt lantbruk (Åsa Domeij, 2007) anges att bristen på denna typ av forskning kan bero på en tendens bland jordbruksforskare att ägna sig åt naturvetenskap och ekonomi och att de därigenom missar den sociala aspekten.

Vi anser att det tredje benet i begreppet hållbar utveckling, dvs. den sociala aspekten, bör beaktas i högre grad inom jordbruksforskningen. Detta bör ges regeringen till känna.

10. Forskning om ekologiskt jordbruk, punkt 11 (s, v, mp)

av Anders Ygeman (s), Bo Bernhardsson (s), Ann-Kristine Johansson (s), Jan-Olof Larsson (s), Wiwi-Anne Johansson (v), Aleksander Gabelic (s), Roland Bäckman (s) och Karin Svensson Smith (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:MJ479 yrkande 11.

Ställningstagande

Ekologisk produktion och jordbruk är ett förhållningssätt för att möta flera viktiga framtidsutmaningar utan att förstöra i någon annan del, dvs. en hållbar utveckling. Det behövs ökade forskningsinsatser för det ekologiska jordbrukets utveckling där hela jordbrukssystemets funktioner är i fokus, såsom olika gröders effekter på varandra i samexistens, biologiska metoder för att hantera växtsjukdomar och skadedjursangrepp, resurshushållning och kretsloppssystem.

Länken biologi och teknik är något som ofta saknas. Det finns mycket att vinna genom att använda historiska och biologiska kunskaper tillsammans med ny teknik och nya kunskaper. De få långvariga försök som gjorts för att jämföra ekologiskt respektive konventionellt lantbruk har visat på ytterst små skillnader i skörderesultat mellan de två inriktningarna. Många gånger har det visat sig att det ekologiska lantbruket avkastat bättre med tiden.

För att utveckla nya metoder och bedöma nya teknikers och jordbruksmetoders långsiktiga hållbarhet krävs långvariga försök. De flesta projekt får i dag finansiering under tre år, vilket är alldeles för kort. Vi anser att det behövs ökade möjligheter att få pengar till projekt som varar 10 till 20 år. Resultat ska givetvis fortlöpande komma att redovisas under hela den perioden, men den slutgiltiga slutsatsen kommer att ge betydligt mer än vad som är fallet vid kortare försöksperioder. Detta bör ges regeringen till känna.

Särskilda yttranden

1. Jordbrukspolitik m.m. – förenklad beredning, punkt 12 (s)

Anders Ygeman (s), Bo Bernhardsson (s), Ann-Kristine Johansson (s), Jan-Olof Larsson (s), Aleksander Gabelic (s) och Roland Bäckman (s) anför:

Utskottet har genom förenklad beredning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilagan. Då det gäller våra förslag hänvisar vi till den nu aktuella motionen. Vi vidhåller de synpunkter vi framfört i det sammanhanget men avstår från att på nytt ge uttryck för dem i en reservation.

2. Jordbrukspolitik m.m. – förenklad beredning, punkt 12 (v)

Wiwi-Anne Johansson (v) anför:

Utskottet har genom förenklad beredning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilagan. Då det gäller våra förslag hänvisar vi till den nu aktuella motionen. Jag vidhåller de synpunkter vi framfört i det sammanhanget men avstår från att på nytt ge uttryck för dem i en reservation.

3. Jordbrukspolitik m.m. – förenklad beredning, punkt 12 (mp)

Karin Svensson Smith (mp) anför:

Utskottet har genom förenklad beredning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilagan. Då det gäller våra förslag hänvisar vi till den nu aktuella motionen. Jag vidhåller de synpunkter vi framfört i det sammanhanget men avstår från att på nytt ge uttryck för dem i en reservation.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2009

2009/10:So475 av Jan Lindholm m.fl. (mp):

18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att EU:s stöd till tobaksodling upphör.

2009/10:MJ212 av Maria Plass (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att undersöka möjligheterna att ändra regelverken i syfte att underlätta för mobila slakterier.

2009/10:MJ225 av Sten Bergheden (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge svenskt lantbruk och svenska landsbygdsföretag rättvisa villkor och likvärdiga ekonomiska förutsättningar som våra konkurrenter.

2009/10:MJ258 av Finn Bengtsson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en utvecklad hjortuppfödning i Sverige.

2009/10:MJ270 av Holger Gustafsson (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en ökad livsmedelsproduktion i Europa.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att politiken har ett ansvar för att värna konsumentens rätt till livsmedel av hög kvalitet.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att EU ska vara självförsörjande och kunna bidra på kort och medellång sikt till livsmedelsförsörjningen i världens bristområden.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att jordbrukets reformering i riktning mot ökad marknadsanpassning bör ske i ett tempo som näringens biologiska och ekonomiska situation tål med hänsyn till kraven på miljö och livsmedelskvalitet.

2009/10:MJ272 av Staffan Danielsson och Johan Linander (båda c):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att statens miljöstödet ska utgå ifrån faktisk miljönytta.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det ska införas mål för hur stor andel av de offentliga matinköpen som bör utgöras av produkter som uppfyller regelverken i den standard som den svenska miljö- och djurskyddslagstiftningen uppställer.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att riksdagens uppsatta mål för det ”ekologiska” konceptets andel av den offentliga konsumtionen bör omprövas.

2009/10:MJ282 av Siw Wittgren-Ahl och Ronny Olander (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör prioritera forskning, utvecklingsarbete och planering av ett framtida hållbart lantbruk mot bakgrund av omställningen av vårt energisystem.

2009/10:MJ284 av Per Svedberg och Sinikka Bohlin (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det bör bildas en samverkansgrupp mellan berörda myndigheter för att skapa en helhetssyn på fäbodbruket från statens sida.

2009/10:MJ290 av Michael Hagberg och Fredrik Olovsson (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör initiera mer forskning om livsmedelsproduktionen i samarbete med branschens intressenter.

2009/10:MJ301 av Ulrika Karlsson i Uppsala (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om främjande av säsongsföretag.

2009/10:MJ316 av Per Svedberg m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen noga bör följa fäbodbrukets fortsatta utveckling samt att regeringen verkar för att förbättra förutsättningarna för fäbodar och bruk av desamma.

2009/10:MJ329 av Betty Malmberg och Sven Yngve Persson (båda m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inga nya nationella mål ska fastställas för vare sig ekologisk produktion eller konsumtion då de gamla upphör att gälla 2010.

2009/10:MJ331 av Patrik Björck m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utveckla landsbygden.

2009/10:MJ371 av Maria Wetterstrand m.fl. (mp):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör ha ekosystemansatsen och ekosystemtjänster som två överordnade principer vid förhandlingar inom EU om bl.a. reformeringen av EU:s jordbrukspolitik och EU:s fiskepolitik.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att EU:s jordbrukspolitik bör reformeras utifrån en ekosystemansats.

2009/10:MJ377 av Anna Tenje (m):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om småskalig slakteriverksamhet.

2009/10:MJ403 av Jacob Johnson m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att CAP bör reformeras från grunden och att en parlamentarisk utredning bör tillsättas i detta syfte.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att använda sig av det nationella handlingsutrymme som finns i ekoförordningen.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att den sociala aspekten bör beaktas i högre grad inom jordbruksforskningen.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge Jordbruksverket i uppdrag att ta fram ytterligare och utförligare statistik över produktion och konsumtion inom det ekologiska jordbruket.
17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör sluta rösta för exportbidrag inom EU samt avveckla dessa bidrag före 2012.

2009/10: MJ432 av Sven Yngve Persson m.fl. (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om skånskt jordbruks konkurrenskraft.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om förnybar energi i Skåne.

2009/10: MJ435 av Sven Yngve Persson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av en nationell strategi för ökad svensk animalieproduktion.

2009/10: MJ443 av Eva Selin Lindgren (c):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa riktvärden för viktiga ämnen i ”den goda jorden” – odlingsjord som ger hälsosam föda åt djur och människor – och att dessa riktvärden också ska sätta gränser för skadliga ämnen.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att låta utreda kunskapsläget och om så erfordras ge i uppdrag till Formas och/eller Vinnova att etablera ny FoU inom området.

2009/10: MJ446 av Ronny Olander och Sinikka Bohlin (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om betydelsen av växtförädling för att tillgodose tillgången på växtmaterial för svenska odlingsförhållanden.

2009/10: MJ447 av Ronny Olander (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om forskning och utbildning inom lantbruksområdet.

2009/10: MJ474 av Anders Ygeman m.fl. (s):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en ökad satsning på landsbygdens hållbara utveckling.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av mångfald inom de gröna näringarna.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om hästnäringen.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om nytt mål för den ekologiskt odlade jordbruksmarken.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av hållbar växtförädling.

2009/10:MJ479 av Tina Ehn m.fl. (mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en ny aktionsplan för perioden efter 2010.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör ta fram en strategi för en mer balanserad struktur för Sveriges djurhållning.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Jordbruksdepartementets förslag till ny lag om ekologisk produktion bör dras tillbaka och arbetas om.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör ge Jordbruksverket i uppdrag att se över sina föreskrifter i syfte att minska Jordbruksverkets miljöpåverkan, och då särskilt beakta det ekologiska lantbrukets villkor.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en forskningssatsning på ekologiskt lantbruk med resurshushållning.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att EU:s jordbrukspolitik och jordbruksstöd i högre utsträckning bör användas för att stödja det ekologiska lantbruket.

2009/10:N388 av Tina Ehn m.fl. (mp):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om landsbygdsprogrammet.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om EU:s jordbrukspolitik.

BILAGA 2

Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet i förslagspunkt 12

Motion	Motionärer	Yrkanden
12. Jordbrukspolitik m.m. – förenklad beredning		
2009/10:So475	Jan Lindholm m.fl. (mp)	18
2009/10:MJ212	Maria Plass (m)	
2009/10:MJ270	Holger Gustafsson (kd)	2
2009/10:MJ284	Per Svedberg och Sinikka Bohlin (båda s)	
2009/10:MJ316	Per Svedberg m.fl. (s)	
2009/10:MJ377	Anna Tenje (m)	3
2009/10:MJ403	Jacob Johnson m.fl. (v)	1
2009/10:MJ432	Sven Yngve Persson m.fl. (m)	2
2009/10:MJ446	Ronny Olander och Sinikka Bohlin (båda s)	
2009/10:MJ474	Anders Ygeman m.fl. (s)	6, 7, 10 och 13
2009/10:MJ479	Tina Ehn m.fl. (mp)	1